

SNY
NA KONCI NOCI
Ewald Murrer

Městská knihovna v Praze

půjčuje

knihy, audioknihy,
obrazy, deskové hry...

nabízí prostory pro

samostatné studium,
skupinová setkání,
přednášky, konference...

poskytuje online služby

e-knihy, digitalizované dokumenty,
přednášky, kurzy...

pořádá

autorská čtení, přednášky,
koncerty, filmové projekce,
akce pro děti...

podporuje tvoření v kreativních dílnách

DOK16 pro práci se dřevem a papírem
Atelier pro šití a vyšívání

Suterén pro 3D tisk, knižní vazbu, kaligrafii a pyrografii

mlp.cz
e-knihovna.cz
knihovna@mlp.cz
facebook.com/knihovna

Sny na konci noci

Ewald Murrer

Znění tohoto textu vychází z díla [Sny na konci noci](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Petrov v Brně v roce 1996. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ewald Murrer: Sny na konci noci), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 4. 11. 2022.

OBSAH

Městopis	7
Maska	16
Klíčník	20
Vzhůru do podkroví (Slavnost nudy)	24
Exordium	24
Corpus	25
Conclusio	27
Zasvěcenci	28
Oříškář	36
Pokušení	40
Pokus	43
Konec kruhu	46
Juliana	49
Carmen von Bülow (Červený příběh)	53
Přijď do mého domu	61
Andělé	62
Původní oči	66
Pout'	75
Host	79
Společenská sezóna ve městě M.	82

Je možné, že bude svítat, je možné všechno – při pohledu na oblohu se stává jistotou, že někde v křoví zazpívá pták či se pohne některý z listů, aby ohlásil probouzejícího se tvora. Snad zaslechnu kroky některého ze zvířat, která v časném ránu hledají potravu, ohledávají pachové zprávy, slídí, čekají na nějakou událost. Snad se spouštějí krysy na padáčcích z pavučin či pavoučí zvědavé nohy přeměřují zed' mého domu, snad se již dívají holubice do mého okna a ptají se v duchu, co dnes udělám, kam půjdu, jakou zajímavou podívanou jim připravím, snad se v duchu těší, že je pobavím, že jim osvěžím nadcházející den, že něco učiním, něco velikého, co změní jejich, nebo alespoň můj život.

Městopis

*Smrt je pro tebe pírkó,
a jakéže pírkó?
Kolibrí nebo paví?*

— SIMONE SCHWARZ-BARTOVÁ:
Divotvorná Télumée

Cestám předchází únava, vzrušený hovor, noční telegram, horečka, hádka, běh, krev ve spáncích – tedy i této.

Budova nádraží či letiště či nějaká budka u silnice či jakýkoliv jiný spojník starého a nového, lhostejno jaké matné zrcadlo, kterým se vstupuje do jiného světa, jakékoliv dveře, lhostejno s jakým zvukem, jakou nabádavou větou.

Několik peněz podávaných směnou za mefistofelské rady v bedekru. A – *cesta*.

Světla vsí a měst se vynořují ze tmy – orosená skla oken ukazují prchavé úlomky z dějů, zaznívají torza vět. Objevují se a mizí postavy. Ženské oči s náznakem příběhu, mávající ruce dětí, hlasitý zájem psů.

Je *město* – město na svazích kolem fjordu. Je ticho hostince a první ochutnávání světa. Jsem zde cizincem a dávám si záležet na tajemném zjevu. Jsem tichý a záhadný. Slova zaznamenávám do zápisníku. Hovořím s bílou stránkou papíru.

V tomto *městě* laskám útržky cizích rozhovorů. Polykám věty a zapíjím je představami. Mé uši naslouchají:

„Nebydlím daleko,“ říká muž. Žena se dívá z okna ve směru jeho ukazujícího prstu.

„Půjdeš tam, kde stojí slunce, zahneš doprava, pak je to již jen několik kroků.“

Dívám se také tím směrem, vidím krvavou kouli zapadajícího slunce – pár kroků od něj se chystá příběh. Jiný muž přichází do hostince, stojí na prahu dveří, chvěje se, dívá se na nás, kteří jsme uvnitř, hledá, pátrá.

„Jsi Kristus,“ volá ke stolům, „jsi Abraham Lincoln!“ Pak odchází, vrávorá – večerní opilec.

A v tomto *městě* jsem ptáčníkem a vlastníkem obchodu plného klíček, vlastníkem mnoha barevných ptáků. Obsluhuji dámy podobné barevným papouškům a pány podobné drozdům – odsypávám do jejich brašen zrna, dětem dávám zobu z dlaní.

A v dalším *městě* jsem byl hostem, přijal jsem pozvání dávného přítele a šel večerní ulicí po jeho boku. Prošli jsme branou do útrob tiskárny, kde se právě rodily zítřejší noviny. Pozdravili jsme přátelsky a pozorovali kola staříčkových strojů, jak se otáčejí, a brali do rukou noviny a voněli k jejich tělům a chutnali myšlenky čerstvé. A z té továrny jsme pak odešli do dalších domů, procházeli se šňůrami cizích pokojů, putovali jsme výšinami pater a hlubinami sklepení. A rostly pod našima nohama nové prostory a nové budovy vstávaly z temného prachu města. A unaveni spočinuli jsme v čekárně lékaře a žádali tam léků, žádali spánku pevného a posilujícího. Tedy nadělil nám lékař cukrátek, nadělil pokroutek a vyhnal nás do ulic.

Ve *městě* uprostřed polí, kde bylo na čase sklízet, usnul jsem mezi klasy, a ohrožen smrtí, ohrožen žacíím strojem, prchal vedrnou silnicí k periférii. Cesta byla lemována jabloněmi – na každém zeleném jablíčku bylo písmeno – písmena mnoha abeced, litery mnoha písem. Běžel jsem a stromy tiše hovořily slovy neznámých jazyků. Vyzývaly mne k úkonům, k nevyzkoušeným činnostem. Na předměstí jsem potkal několik dívek se slunečníky. Dívaly se do země, po zaprášených, či snad zvláště nalíčených tvářích jim tekly slzy. Minul jsem

je beze slov a schoval se ve dveřích domku. Ten dům byl obydlím stařeny – plným borůvek, plným kýblů a věder s tím ovocem. Stařena sama stála na pramici a bidlem se odrážela od podlahy, brázdila masu borůvkového džemu, v pozadí za její hlavou byl namalován na zdi soumrak s hejnem racků. Na skobách visely portréty prezidentů.

Ve *městě* s továrními komíny a dřevěnými boudami jsem stál v grafické dílně, vyhlazoval litografický kámen. Byl jsem tovaryšem mladíka s prstenci zlatých vlasů, oblečeného v uniformu, přepásaného řemením. Na kámen maloval masivní těla strojů. Pršelo – stále tam pršelo. Na dřevěném plotě seděli ptáci.

V jednom *městě* jsem stál u okna starého domu, díval jsem se do ulice mezi stromy – pátral jsem v průhledech do parků a zahrad. Bylo slyšet, jak se přibližuje něco hrozného, těžkého a ukončujícího. Nebe řvalo jako houf vlkodlaků. Pátral jsem tedy po příčině onoho zvuku. A byla zřejmá – blížil se temný zelený mrak – či mlha (je zajímavé, že v mnohých vizích a snech bývá tato apokalyptická mlha spatřena právě v zelené barvě). Z mlhy pak za onoho příšerného řevu vystřelovaly tlusté sloupy ohnivých protuberancí – sloupy ohně v podobě vlčích tlam. A zatloukal jsem tedy se všemi, kdo v domě žili, okna a ucpávali jsme všechny otvory, aby zhoubná zeleň k nám nevnikla a nebyla nám k záhubě. A z rádia ještě zazníval tichý melancholický hlas slečny hlasatelky a smutně nám líčil, jaké hrůzy a jaká příkoří mlha již lidem okolním způsobila. A utíkal jsem tedy ještě před mlžným sloupem rozeřvaným do obchodu pro nějaké jídlo a pití – a hlavně pro cigarety, abychom v domě překonali zjetí. A drancoval jsem tedy s jinými občany obchod a prchal zpátky v hrůze z krátícího se času. A pak již mlha plula kolem oken za řevu ještě strašnějšího, zřejmě a nezakrytě zvířecího. A nahlížela nám do oken množstvím očí, které byly lidské a ve spouště pluly tou mlhou a civěly na nás bez mrknutí, upřeně...

A v jiném *městě* pak jsem ležel uprostřed snících lidí – v místnosti nějaké, tmavé a útulné, kam žádné světlo sluneční nedopadalo a jen plameny svic ji mlhavě osvětlovaly a zjevovaly očím ty postavy orgií spánku, ty gurmány snů, poživačně se převalující v nejrůznějších představách. A požil jsem nějakou drogu, nějakou látku, která mne unesla daleko, a padal jsem pak měkce v podobě listu, nadlehčován vzdušnými proudy zpět, a vánek laskal mé oschlé cévky a hladil mé hnědé, suché, křehké tělo. A v ladných obloucích jsem se snesl zpět na studenou podlahu a kámen mne probudil. Ležel jsem tedy mezi těmi spáči a záviděl jim hloubku snů a chtěl se vrátit do těla listu a vzlétnout. Ale sen byl pryč, utekl, schoval se v hlavě jiného spáče a dostihnout jej nebylo možno. A nebylo tedy jinak než zvednout se a pátrat ve tvářích těch spících a hledat náznak sounáležitosti, najít plachý úsměv či povzbuzující mrknutí. A šátral jsem tedy rukama v těch obličejích a hledal přátelství.

A zase v jiném *městě* byla slavnost – snad karneval či bál či velkolepý pohřeb. A byl jsem pozván k té slavnosti, seděl jsem tedy tiše v rohu na konci dlouhého stolu a jedl jsem cosi, nějaké klíčící rostliny – sál jsem jejich šťávy a nechal se unášet chutí. A šla tou místností dívka nějaká, drobná, a hledala krále. A její chůze podobala se letu, neboť nehýbala nohama, stála. A její kontury byly nejasné, jako by stála v jiném čase či v jiné prostoře, jako by nebyla zcela s námi. A nezaujala ji ani chuť podávaných rostlin, ani vonný dým z podávaných dýmek, ani látky, které jí hosté skládali k nohám, ani kořata a štěňata vzácných ras, kterými ji obdarovávali, a ptala se na krále. A letěla takto rejem bálu k němu, přitahována jím – a král se k ní pootočil a pohlédl svou tvář podobnou smrti a usmál se čelistmi bez svalů, bez masa. A v úsměvu toho krále byla pokora, byl vědoucí a bez příkras. Ten král se usmál, otočil se pak zpět, upil z poháru...

A ve *městě* na mořském pobřeží jsem hledal ten obchod se starožitným zbožím, který jsem chtěl najít. A našel jsem ho a našel jsem u toho obchodu též malou Liesele s matkou. A pozdravil jsem je a políbil Liesele a její matka se ke mně otočila a měla cizí tvář – byla to ale ona a usmála se na mne a ukazovala mi ve výloze nějaké porcelánové zboží a radovala se nad jeho krásou. A radoval jsem se také a Liesele též a očima jsme hltali jemné stěny hrníčků a vzory malované na nich tenoučkými štětci – a ruce, které to zboží malovaly a nechybily ani jednou, ani se nezachvěly a nezrušily nikdy přísnost čar. A odvedl jsem pak dívku stranou od matky a bylo nutno oznámit jí zprávu, tedy konečně jsem jí to řekl. Konečně jsem se přiznal, že spím, že jsem spáč a snílek a vše, co vidím, je jen můj sen, tedy i ona, i ono krásné porcelánové zboží v tom obchodě. Nechtěla tomu věřit a smála se. Otočil jsem se tedy na druhý bok a čekal na jiný sen...

A nad *městy* se zatím vznášely vzducholodě, oblohou putovala letadla – stíny strojů s očima červenýma a zelenýma – dravčím pohledem upřeným do rozbrázděných polí města. S pohledem starostlivým a ostražitým – pohledem ptačí matky. A v těch létadlech seděli lidé a pili nápoje a naslouchali zvukům z radiopřístrojů, očima pátrali mezi hvězdami. A kosmické koráby stoupaly do nepředstavitelných výšek a skřípěl v soukolí prach zvířený velkým strojem nekonečného těla oblohy. Ptáky v hnízdech laskal vítr a oni usínali.

Spal jsem tedy uprostřed města stavěného z nadýchaných peřin, ptačího peří a prošívaných dek. Hladila. Hladila mne hebká těla plyšových pokrývek a hlavu jsem nořil do polštářů. Snil jsem:

Byl večer, vše bylo výrazně modré – nebe, asphalt silnice, hory na obzoru, stromy. Jel jsem vozem. V jedné zatáčce jsem zastavil u maringotky; byla též oslnivě modrá. Vystoupil jsem. Hledal vchod. Ze zavřených dveří maringotky tekla po schodech krev. Rudá kaskáda v modrém

přítmi soumraku. Vystoupal jsem tím krvopádem a otevřel dveře. Krev vyvěrala z prahu. Uvnitř svítilo žluté, ostré světlo. V policích podél stěn stálo množství zavařovacích sklenic – v nich kusy syrového masa. Vrátil jsem se do vozu a odejel...

Můj přítel se ženil, byl jsem pozván na svatbu. Po obřadu ženich s nevěstou odešli do zahrady. Hledal jsem je tam. Leželi v kapliče v zapadlém koutě zahrady. Kaple byla plná bahna. Přítel držel svou nevěstu v náručí, pomalu se ztráceli, zapadali – dívali se na mne bez jediného pohybu ve tváři.

Krajina snu byla napjatá, plná dramatických zvrátů, byl jsem schoulen pod oknem spolu s množstvím dalších lidí, které jsem neznal. Opatrně jsme vyhlíželi ven. Před oknem stálo několik šedých, činžovních domů. Mezi nimi rostla vysoká žlutá tráva. Nějací lidé šli v husté rojnici a bušili do trávy – z trávy k našemu domu vybíhalo množství koček. Bylo ticho, ani lidé, ani kočky nevydali jediný zvuk. Zmocnila se nás panika a prchali jsme k oknům na druhé straně domu. Spouštěli jsme se po lanech do ulice. Na druhé straně svítilo oslňující slunce.

Byl jsem spolu s přítelkyní v domku rybáře na břehu ostrého mořského zálivu. Nad domkem se prudce vypínal svah hory. Kolem zálivu byla rozmístěna děla, pohybovalo se tam množství vojáků. Děla střílela a nad hladinu zálivu vyskakovala těla velryb. Bylo jich tolik, že jen v několika málo okamžicích bylo možno spatřit vodu...

A malá Liesele Lousshartová mne nechala spát, mávla nade mnou rukou a vkročila též do toho města a nechala se nadnášet kyprými duchy. Snila:

Smrákalo se, šla jsem k silnici, stopovala auta. Jezdila však tak rychle, že je bylo možné vnímat pouze jako mžik světla. Otočila jsem

se a spatřila za sebou moře, které tam předtím nebylo. V moři stál zčásti zatopený dům. Vedla k němu od silnice zídka. Po zídce jsem k domu utíkala, oknem vlezla do jeho nitra – v tu chvíli vše zmizelo, zůstal jen dům uprostřed moře. Dům prosáklý vlhkem a prostoupený šedavým světlem – snad odrazem mořské hladiny. Uprostřed jedné místnosti seděla má přítelkyně s naším společným známým. Okolo nich neprostupná bariéra tvořená světlem, podivnou silou, která z nich vycházela. Lákali mne k sobě nesrozumitelnými výkřiky. Pobíhala jsem domem, vyhlížela na moře, snažila se k nim dostat. Zcela znavena jsem usedla na rám jednoho okna a pozorovala moře, nad kterým začalo svítat. V té chvíli, kdy se moře zjasňovalo, temněla záře kolem přítelkyně a onoho muže, ve vodě se zjevovaly siluety ohromných rybích těl, které narážely do stěn domu, a já věděla, že jsou to nárazy zla.

Ve snu jsem se viděla, jak spím, viděla jsem také svou kočku, jak sedí u postele. Mluvila na mne ostře a hlasitě. Něco mi vytýkala – zvětšovala se, byla stále větší a větší. Jak rostla, zdálo se, že její hněv mizí. Probudila jsem se, kočka skutečně seděla vedle mé postele a upřeně mne pozorovala.

Ve městě stavěném v kopcích, městě kamenných věží a dřevěných přístavků, ve městě vlaštovčích hnízd, ve městě lepeném ze slin zvířat jsme se pak setkali a ruku v ruce kráčeli prosluněným náměstím. Vedro nás tlačilo k zemi a tvořilo v očích rudé obrazy. Přebíhala nám v sítnicích stáda zvířat a byly ty pláně našich očí nekonečné a chvěly se horkým vzduchem. Z postranní ulice vyjel dlouhý automobil plný postav. Zasmušile vyhlížely z oken a nechaly si průvodcem přednášet o okolním světě. A jejich vůz kroužil náměstím a ony hladově polykaly domy a ochutnávaly dlažební kostky, olizovaly kočky, spící ve stínu stromů, a voněly ke psům a poživačně hladily květiny v záhonech. Bylo tedy pak všechno

snědeno a nezůstalo nic, pláň, kterou jsme měli s Liesele v očích, vyšla z těch očí a byla teď všude. Autobus s turisty odjel a nechal nás samotné v pustině bývalého města. Nezbylo nám tedy nic jiného než poskočit a rozeběhnout se k obzoru.

Za obzorem stála další *města*. A byla barevná a vonná. V červeném městě měli kolotoč, jakési ruské kolo, bláznivě se otáčel a otáčel. Výskal a smál se. Ve žlutém městě měli papírové psy; v zeleném jezero s dřevěnými kachnami; v modrém starostu s hlavou odvrácenou dozadu – díval se z radničního okna do polí, kde rolníci stavěli snopy; v růžovém městě pak pouštěli draky, létali na nich a nechali nás létat též. Letěli jsme tedy na draku a hladili jeho hadí kůži. Kolébavý pohyb onoho tvora nás uspal. Letěli jsme tedy spící nad městy dalších barev, uvolnění a šťastni. Pršel teplý déšť. Byli jsme ve městě plném vody, nad našimi hlavami stála hladina moře, vlnky se třpytily jako hvězdy. Ryby vplouvaly do dveří a oken domů, pluly kolem věží, pod mosty i nad mosty. Bylo to město ryb a ticho v něm bylo tak hutné, že jsme zrychlili let svého draka a prchli odtamtud.

A pod námi žilo *město* plné starců, donekonečna jezdících tramvajemi, donekonečna stojících v dlouhých frontách v obchodech a úřadech. Město lidí, jejichž život podobal se životu hmyzu. Město švábího pobíhání, město polotónů, polosvětla, polotmy. Cílem lidí v tomto městě byla smrt. Všichni k ní spěchali, všichni si ji předbíhali a podpláceli ji. Velechrámem tam bylo krematorium a nad jeho komínem – věží s kouřovým muezínem, stál rotující sloup horkého vzduchu.

Bylo pak *město* velkého pádu, tlaku ve spáncích a strachu. Padali jsme tunelem plným kouře, hustotou nedýchatelného smogu. A dopadli jsme s hlasitým žuchnutím a probuzení bylo zřejmé. Nervozita a úzkost se kradla do našich tváří. Ve strachu, jako ztracenci, blou-

dili jsme v ulicích. A pospíchaly tudy postavy jiných lidí, jejich krok byl pravidelný, přísný. Lidé pochodovali a přidávala se k nim zvířata i rostliny, také domy a automobily a vody z řek a dlažební kostky a elektrické dráty i sloupy, vše pochodovalo za nevzrušeného hovorů, banálních řečí i zhmotněných skutků. Pochod trval dlouho, nekonečně – útvary se nořily do trychtýře mlýnku. Někdo se smíchem točil klikou a mlel, mlel...

Nebylo *měst* a nebylo *snů*. V prázdném prostoru jsme se vznášeli s malou Liesele – *nebylo světla a nebylo tmy*.

Maska

*Přihází se i to,
že se člověk
ještě za života
promění v démona.*

— UEDA AKINARI – PODIVÍN BEZPRSTÝ:
Vyprávění za měsíce a deště

Nevím jak pochopit to, čeho jsem byl svědkem. Nevím, co ta zpráva bude znamenat pro vás, na mne událost, o které chci vyprávět, působila mohutným dojmem tíživé hrůzy. Chápu, že jsem byl svědkem obřadu, jehož symbolika se zdá být obrazem prazákladních principů, nedokážu však popsat principů čeho, nedokážu tu událost analyzovat. Báł jsem se vyčkat konce, a neznám tedy pointu. Zážitku předcházelo několik dalších, též asi důležitých skutečností. Ovšem i ony jsou v mé paměti zahaleny nejasnou mlhou. Uvědomuji si pouze střípky, které tvoří náznakovou mozaiku příběhu.

Toulal jsem se v nějakém městě, přesněji velkoměstě. Mohlo to být kterékoliv město. Procházel jsem širokými i úzkými ulicemi mezi výškovými budovami, ze všech stran na mne útočilo množství světelných reklam, ohrožovaly mne projíždějící automobily stejně jako procházející chodci. Nebylo úkrytu v těch místech. Při vzpomínce nejjasněji vystupuje zvuk onoho místa – neustálý a těžko snesitelný hluk.

Na nějakém náměstí jsem potkal dva známé, čaroděje Blumfelda a Pabla de Saxe. Seděli na chodníku a já je zprvu přehlédł, nečekal jsem v onom městě žádnou přátelskou duši. Oba mne vyděšeně upozorňovali na jakousi ženu, prý mne hledala. Varovali mne však před setkáním s ní. Nedokázali říci proč, pouze znovu a znovu opakovali, že je to nebezpečné, radili mi, abych se schoval do ně-

kterého z domů, neboť na ulici jsem prý zranitelný. Snažil jsem se tedy uposlechnout jejich rady a hledal nějaký neuzamčený dům. Najít ho nebylo snadné, neboť zamčeno bylo téměř všude, všechny domy se zdály uvnitř prázdné a jejich opuštěná tichost byla předzvěstí zla. Posléze jsem našel jeden dům, jehož vchod byl osvětlen ostrým bílým světlem a dveře nebyly zamčeny. S údivem jsem si na zvonku u těch dveří přečetl vlastní jméno. Chvíli jsem váhal, ale strach z neznámé ženy byl silnější než strach z vlastního jména nečekaně spatřeného ve mně neznámé končině, tedy jsem vešel. Uvnitř se dům podobal úřadu bohaté prosperující společnosti, byl opatřen tlustými fialovými běhouny a těžkými závěsy téže barvy, množstvím zrcadel a honosných drahých svítidel. Ve vzduchu se vznášely rozmanité vůně parfémů, patrně vycházející z těl atraktivních sekretářek, které čile, s patrnou důležitostí svých posláních, pobíhaly po chodbách. Bludištěm chodeb jsem neomylně přišel k bíle natřeným dveřím s mosaznou cedulkou, na které stálo mé jméno. Stál jsem tedy přede dveřmi svého *úřadu*.

Vstoupil jsem a podivný svět stal se ještě podivnějším. Místnost nebyla zařízena jako kancelář, ale spíše jako přepychový nevěstinec. Ještě zvláštnější bylo, že lidé, kteří v místnosti pobývali, byli Japonci. Pán v brýlích se zlatými obroučkami, sedící na rákosové rohoži, mne s úklonou a úsměvem, typickým pro svoji rasu, přivítal. Zhlédl jsem také nějakou mladou dámu v tradičním kimonu a s jehlicemi ve vlasech. Pak z vedlejší místnosti přišla jedna ze sekretářek, které jsem spatřil již dříve na chodbách, byla běloška, na tváři však nesla stejně obřadný úsměv jako přítomní Asiaté. Poprvé v onom městě na mne promluvil někdo, kdo nebyl cizincem jako já a Blumfeld s de Saxem. Pravila:

„Je to vlastně docela milý chlapec!“

A bylo zřejmé, že slova jsou určena Japoncům, přestože je pronášela otočena ke mně. Byl jsem pak dívkou, vonící parfémem *Rafael No. 1.*, usazen na měkkou podušku a ponechán v koutku o samotě.

Japonci si mne již nevšímali, odsunuli rákosovou stěnu, za níž se ukázala štíhlá vysoká sedačka a na zdi visící maska, jinak byl ten prostor prázdný a studeně bílý. Dáma si sedla na sedačku a pán se postavil vedle ní. Nějaký čas tak nehybně rozjímali. Pán pak ze zdi sundal *masku* a mne polil mrazivý pot, neboť jsem si uvědomil, že je to kůže lidské tváře, obličej staré Japonky, umně sňatý a preparovaný. Pán pak onu tvář nasadil dámě. V té chvíli, aniž kdokoliv cokoliv řekl, bylo jasné, že Japonci jsou manželé a ta morbidní škraboška je tvář paniny matky. Pán pak prsty přejížděl po té hrůzné tváři a uhlazoval ji na manželčině obličej. Jeho prsty po masce přejížděly rychleji a rychleji. Oba Japonci se při této proceduře nahlas smáli, v jejich smíchu však nebyla žádná veselost. Byli v jakési křečovitě extázi. Pak, na vrcholu gejzíru smíchu, odskočil pán od své paní a při mumlání nějaké nesrozumitelné věty prchl do oné vedlejší místnosti, kde se chvatně uzamkl. Na chodbě v té chvíli bylo slyšet pleskání bosých nohou. Na vteřinu přesně ve stejné chvíli, kdy Japonec zamykal, vstoupila do pokoje ženská postava v bílé splývavé róbě. Neměla na tváři kůži, byla to tedy panina matka. Její hrůzný zjev mne přimrazil k polštáři. Postava přistoupila zezadu k mladé Japonce, napřáhla ruce a hladila ji po vlasech prsty, které se podobaly černým lesklým jehlicím do vlasů, stejným, jaké měla mladá paní ve svém účesu. Náhle však hlazení přešlo v zuřivé škrabání, žena bez tváře rozevřela mladé ženě lebku a ponořila do ní svou hlavu, posléze vstoupila do těla dcery. Na mladé paní po oné události nebylo nic zvláštního, vypadala stejně krásně jako předtím. Obrátila ke mně tvář a postavila se. Udělala několik kroků směrem k mé podušce. Hrůzou jsem vykřikl a bolestivě jsem odešel z toho místa. Střemhlav jsem se navrátil do svého těla ležícího v pražském bytě. Malá Liesele ležící vedle mne se probudila a ptala se, proč křičím, říkala, že jsem volal:

„Ne, už dost, to stačí!“

Den poté, když jsem prohlížel došlou poštu, našel jsem v ní pohlednici od Blumfelda, byla to reprodukce japonské grafiky Milenci na lůžku. Musím též zdůraznit, že moje korespondence s čarodějem Blumfeldem je řídká, pohlednici jsem od něho dostal vůbec poprvé.

Klíčník

*Co to má znamenat, přijdeme domů,
a ty se nás ptáš, kvůli čemu
jsme sem přišli?*

— KÓBÓ ABE: Vetřelci

Když se probudil, vzpomněl si, že než usnul, vyřezal nějaká dřevěná zvířátka. Podíval se vedle postele, ležela tam – několik čtvernohých postav nejasného druhu. Ještě chvíli ležel, nebylo kam spěchat. Když pak vstal, posbíral figurky do krabice, ve které již měl uloženo množství těchto hraček, které vyřezával vždy, když nemohl usnout, což se stávalo často. Některá v ruce podržel déle, hladil prsty jejich tvary, sfoukl drobné skrojky dřeva. Krabici zastrčil pod postel, byl již zcela bdělý, pomalu se oblékl do obleku, byl umačkaný a sešlý. Chvíli ho zaměstnávala snaha narovnat puky na kalhotách, vyhladit překlady a očistit skvrny. Nebyl však úspěšný a nechal toho. Šel do kuchyně, ticho v bytě mu připadalo tíživé, byl zvyklý na hluk a ustavičný hovor. V tichu a klidu rána se cítil nejistý a zranitelný. Otevřel lednici, přehraboval se v papírech, které tam zbyly po různých jídlech, z nichž již žádné nenašel.

„Salám, který tam byl ještě včera, snědl v noci Patricius Lang!“ zaslechl za sebou hlas žalobníčka.

Otočil se k němu a spatřil tvář Roberta-dítěte.

„Snědl všechno a s nikým se nepodělil!“ stěžoval si dál Robert-dítě.

„Myslel jsem, že jste všichni vegetariáni,“ odpověděl.

Robert-dítě se pousmál, jako by se chtěl vysmívat jeho nevědomosti, odešel z kuchyně a bylo slyšet, jak v sousedním pokoji zapíná rádio a ladí je. Zjevně nebyl spokojen se žádnou stanicí, než konečně nechal hrát jakousi hudbu, která nesla stopu snahy o duchovnost. Pokoj se rozezněl reptavými hlasy několika lidí, probuzení spáči protestovali. Robert-dítě nechtěl hudbu vypnout ani ztlumit, vysvět-

loval něco o její důležitosti pro nadcházející den. Hlasy se pomalu uklidňovaly, byt se naplnil rozespalými postavami. Šel do koupelny, toužil ponořit obličej do studené vody a vymýt z očí noc. Koupelna byla zamčena, za jejími dveřmi někdo zpíval píseň tlumenou zvukem tekoucí vody. Zaklepal na dveře:

„Pospěšte si,“ říkal tomu někomu, kdo byl v koupelně.

„Krásné ráno!“ zahalasil ten někdo, a byl to papírník Seling.

Chvilí ještě stál u dveří a poslouchal, jak voda zvučí, poslouchal její dopadání na kachlíky. Za čas mu již bylo čekání dlouhé, hřbetem ruky si vytřel z očí ospalky, popošel několik kroků a uvažoval, kam jít. Z pokoje slyšel hluk hovoru, chtěl se mu vyhnout a váhal, má-li tam vstoupit. U dveří vedoucích z bytu ven na chodbu stál hlouček postav. Hrabě Herbert Lusperto de Pedurac pomáhal do kabátu Carmen von Bülow, Paul Linde leštil střevíce a profesor Exner je zadumaně pozoroval. Přistoupil k nim, oblékl se též do kabátu, zachtělo se mu odejít pryč z tohoto plného bytu.

„Je odemčeno?“ ptal se.

„Odemknout může jen klíčník,“ odpověděl Exner.

„Kdo je klíčník?“ zeptal se zmaten, neboť se již nevyznal ve vlastním domě. Marně přemýšlel, byl-li kdy jeho byt opatřen klíčníkem, vzpomínal si jen na to, že své dveře vždy odmykal sám. Zalovil v kapse a snažil se najít klíče, nenašel je.

„Klíčník?“ opakoval jeho otázku Exner.

„Jste dnes klíčníkem vy, hrabě?“ obrátil se k Luspertovi.

„Já ne,“ odpověděl Lusperto, „myslel jsem, že Carmen.“

„Ne, ne, nejsem klíčník,“ ohradila se von Bülow, „klíčníkem je přece profesor!“

„Klíčníkem jsem byl včera,“ řekl profesor Exner netrpělivě, „klíče jsem předal o půlnoci novému klíčníkovi!“

„Ale kdo je to?“ zvolal řezbář zvířátek.

Všichni krčili rameny. Carmen von Bülow se rozeběhla do pokoje a volala:

„Klíčník!“

Z koupelny se ozval Seling:

„Klíčníkem je pan Velebný!“

„Kde je, proč není u dveří, je-li klíčníkem!“ rozčiloval se Lusperto.

„Pane Velebný!“ volali všichni sborem, jen vyřezávač stál bez hlesu a chtěl utéci, hlasy všech přítomných ho přiváděly k zoufalství.

Z pokoje se přišoural Robert-dítě s lahví alkoholu, leskly se mu oči.

„Kdo volá klíčníka, kdo potřebuje klíčníka, projděte zdí, malověrní!“

Exner s Luspertem se na něj usmáli omluvně, jako by je přistihl v slabošství.

„Bude nám ještě dlouho trvat, než najdeme cestu!“ volal Exner a oba se vrhli proti zdi, aby jí prošli.

Neprošli však, s bolestivými výkřiky se odrazili, padli na zem, hladili si boule.

„Ty můj chudáčku!“ vrhla se Carmen k Luspertovi. „Ty můj chudáčku, jsi snad nemocen, že jsi neprošel zdí, chtěl-li jsi jí projít?“

Robert-dítě se přišoural těsně k nim, lahev s kořalkou držel na poklopci a tímto skleněným pyjem šermoval Carmen před obličejem:

„Holčičko, pij z číše poznání!“

Carmen jej obdařila úsměvem a dál hladila potlučeného hraběte po čele. Řezbář zvířátek na Roberta-dítě hleděl s odporem, ten nechutný člověk jej nutil ke křečovitým záchvěvům v žaludku, toužil sevřít ruce v pěst a rozbít ten odulý obličej veselého, blbého dítěte. Ale představa doteku vlastní kůže s kůží Robertovou byla nepřekonatelnou překážkou. Nevrhoval se tedy na něj, odvrátil se. Ze země se v té chvíli zvedl profesor Exner se slovy:

„Potřebujeme klíčníka, ještě nejsme v úplné dokonalosti, ještě musíme dbát všech zákonů vesmíru! Zeměkoule je obalena atmosférou, jejímž koncem je skleněná koule, přes kterou mohou

projít jen ti nejpovolanejší. Toto povolání však je možno vydobýt pouze vlastní pílí. Buďme tedy pilnější, ať můžeme volně procházet skleněnou koulí, v jejímž středu nyní žijeme. Až to budeme umět, prodáme i zdi!“

Robert-dítě pravil:

„Pan Velebný, který je klíčníkem, odešel časně v noci pryč, zamkl za sebou, neboť klíčník nemůže ponechat dveře, které mu jsou svěřeny, odemčené!“

Tato slova uklidnila jak Exnera, tak Lusperta s von Bülow. Pokojně se postavili ke zdi a čekali, až Velebný přijde a dveře odemkne. Velebný však nepřicházel, netrpělivost přesto jevil pouze řezbář, ostatní čekali pokojně.

„Do půlnoci má dost času, do půlnoci je klíčníkem,“ říkal Lusperto.

Když padla tma, odebral se řezbář do ložnice, svlékl se a ulehl. Nemohl usnout, vyřezával nějaká zvířata. Před půlnocí zaslechl v již prázdné chodbě cvakání zámku, slyšel, jak pan Velebný odmyká dveře a vstupuje do bytu. Pak zaslechl několik slov, ze kterých poznal, že se střídají klíčníci. Podle hlasu určil klíčníka pro další den – Roberta-dítě. Když pak usínal v loži nad podlahou poházenou zvířátky, zaslechl jeho kroky, jak sestupují schodištěm, vrznutí dveří, chůzi ulicí. Přicházel sen, zvířátka se na podlaze řadila do úhledných rozestupů. Ve snu počítal, kolik dní bude trvat, než se stane klíčníkem.

Vzhůru do podkroví

(Slavnost nudy)

*A vteřinu mu najednou
připadalo, že snad
přece jen sedí
ve správném vlaku.*

— HEIMITO VON DODERER: Vodopád

Exordium

„Myslíte, že není možné přijít na tento večer s liliovou kravatou v půli ustřiženou?“ ptal se muž, jindy mlčenlivý, když jsme přisedli k jeho stolu.

Liesele se usmála, když na pozvánce, kterou držel v ruce, zahlédla svůj erb.

„Na tento večer můžete přijít s liliovou kravatou v půli ustřiženou,“ pravil jsem já.

„Já zvolím barvu bordó se vzorem azurových ráčků, stříh pak bude totožný se stříhem kravat papírníka Selinga.“

„Jste též pozván?“ Podivil se muž, ku kterému jsme si přisedli.

„Znáte snad onu dámu, která večer pořádá? Znáte-li ji, jistě poradíte i s celkovým oblečením, které mohu zvolit, abych neurazil její vkus.“

„Znám tu dámu,“ odpověděl jsem, „pomáhal jsem jí při sestavování seznamu hostí.“

„Určil jste tedy na seznam i mé jméno?“ Podivil se.

„Ano, není však taktní říci z jakého důvodu, zvláště v přítomnosti této dámy – neboť ona je tou hostitelkou.“

„Ona!“ zvolal muž v rozpacích.

A Liesele pravila:

„Můžete přijít v témž obleku, který máte na sobě nyní, neboť v doplnění liliovou kravatou v půli ustríženou můj vkus jistě ne-urazí.“

Corpus

Ples v plném proudu. Parket je zastavěn stolky s jídlem. Jsou zde k ochutnání i k přesycení nejrůznější lahůdky. Neuvěřitelné spektrum barev můžeme pozorovat na těch stolech. Nejnečekanější vůně vás překvapí, pozvednete-li stříbrné poklopy, které jídla zakrývají. Hory plodů ze všech koutů planety se tyčí všude, kam pohlédnete. Nekonečné řady lahví jsou přichystány a nápoje vlévány do drahých číší. A jsou to nápoje nejrozmanitějších chutí a třpytu. Vína, lihoviny, aromatické likéry, fantaskní koktejly z kouzelných šťáv. A jsou přinášena jídla nová, další a další. Statný divočák nadívaný seletem, mořské příšery – hadi a podivné ryby, jazýčky vyřezané z nejrůznějších hlav, srdce a mozečky, jikry a mláďata nejjemnějšího masa, droboučcí tvorové z prostorů vod i vzduchu, vyhrabaní ve stráních, vydobyti z dřev stromů, ohromná těla různých zvířat, krev studená i horká, mořské řasy, voňavé trávy, jedlé květy, koření, oleje, omáčky, sosy pitoreskních příchutí, cukrátka nebeské sladkosti, potrava oblažující mozek, srdce, žaludek i duši. Potrava unášející nás do prostor netušených chutí i představ. Jsme vtahováni do rytmů tanců, do šílených pohybů. Útočí na nás obrazy, barvy. Představy se zhmotňují a proplétají se mezi námi, chytají se nás, vkrádají se nám do náručí, berou nás za ruce, tiše do nás vnikají. Hala je zahlcena kouřem. Jsou zapáleny vonné tyčinky a jejich dým se mísí s dýmem tabákových cigaret i s dýmem bylin a drog. Papírník Seling se spouští z křišťálového lustru na gumovém laně, jeho tělo je zavěšeno

hlavou dolů, křičí v bláznivé rozkoši v podobě elegantního pavouka. Dámy hrají mezi stolky nějaké hry s míči a touši. Pestrá joja se v pravidelných rytmech odvíjejí a svíjejí v rukách pánů. Psi se potulují parketem a vrčí, oddávají se vlastním hrám. Někteří hosté spí omámení požitky v koutech místnosti. Patricius Lang v otevřeném okně zpívá píseň nejasného rytmu s očima rozšířenýma. Hrabě Lusperto líbá Carmen von Bülow, jejich nemravné doteky nepohoršují, stávají se atrakcí hodnou zájmu a napodobení. Robert-dítě se prochází halou zavěšen do smrti, jež mu galantně nabídla rámě a provádí ho svým světem v milosti pozlátkového zasvěcení. Jsme náhle průhlední a vidíme skrz sebe, žádný kout duší nezůstává utajen, vše je jasné, slova jsou zbytečná. Dál a dál vstupujeme do neohrazeného prostoru vytržení. Hlad neexistuje, žízeň není, touha je zbytečná, slova nepotřebná. Stoupáme schodištěm vzhůru k půdám. Nahoru do výšin, blíž obloze! Nebe je přece náš domov, to je jisté. Carmen von Bülow výská:

„Vzhůru do podkroví!“

A nadšený dav se bezhlavě žene schodištěm. A otevíráme dveře do podkroví, lačni pohledu na prach, který se zvedne ze svého staletého domoviště, lačni pohledu na hru světél mezi střešními taškami, lačni vůně dřevěných trámů. Společnost se rozestavuje v koutech půdy, hosté se plácají do stehen, tleskají v dětské radosti, smějí se a zpívají. V trámovi se pohne drobné tělo ptáka, probuzený holub vzlétá ve zmatku a vráží do střechy. Peří uvolněné z jeho křídel padá na naše hlavy. Holub je plný strachu a hledá cestu ven, chce pryč z naší hlučné radosti. Dámy již pozdvihují ručky s míči a metají je za ptákem, páni vrhají svá joja.

„Krev – krev!“

Zvuk hrdel se spojil ve zvolání davu. Zděšený, zmatený holub se zmítá u stropu, síly mu ubývají, peří rudne. Již leží u našich nohou v agonii neočekávané smrti. Patricius Lang jej zdvihá a hází na dámy, které s tvářičkami zkřivenými poděšeným smíchem prchají

z dosahu ptačí krve. Jekot žen umocňuje uzavřenost prostoru. Hra je přijata a drobná pernatá mrtvolka putuje v parabolách vzduchem. Ruce hostí ji chytají a vrhají k novému letu:

„Jsi-li pták, létej!“

A zase společnost běží po schodech, tentokrát z výšin půdy dolů, zpět do sálu. Jsme v zenitu nevázanosti a dovoleno je všechno. Jsme božské bytosti, svůj osud pevně svíráme v rukách, každý budoucí krok je v naší moci.

Conclusio

Nepořádek v sále, spoušť, vyčpělé běsnění. Liesele škrta jména ze seznamu hostí na příští slavnost. Píši do kalendáře slova:

„Večírek pitomců proběhl podle očekávání.“

Z nádraží odjíždí vlak do Indie, je plný guruů. Perón je přeplněn, šátky šustí v pohybech loučení, slzy stékají z tváří. Zasněnci *orientálního* blbství se usmívají širokými úsměvy, potahují z dýmčiček. Je to tak správné, je to jejich cesta. V podkroví leží ubitý holub.

Zasvěcenci

*Na klidné hladině
lze spatřit
tenhle převrácený
svět
hlavou dolů
i navzdory pohnutí.*

— MARTIN ŠKARDA: Saiph

„Dosáhl jsi již takového stupně úzkosti, kterou plodí nuda, že můžeš být zasvěcen,“ šeptal do mého ucha člověk, kterého jsem si zvykl v několika posledních večerech plných alkoholu, podávaného v bezejmenných barech, nazývat přítelem.

Seděli jsme u další z nekonečné řady sklenek, vychutnávali beztvarost a nijakost chvíle.

„Můžeš být uveden do společenství, zjistíš, že opojné nápoje nejsou vázány na ruce číšníků, že nejsou výsadou těchto hluchých míst, naučíš se znát láhve, poznáš nápoj uzavřený do skleněné nádoby, kterou můžeš uchopit a přenést kamkoliv, kam půjdeš. Dost číšníků, dost lokálů. Již se chystají láhve, ze kterých si naliješ sám!“

Přítel přivolal číšníka, zaplatil, mne pak uchopil kolem ramen, aby mne odvedl vstříc poznání. Vzhledem k mírné opilosti, která mne uspávala a ponechávala v netečnosti, jsem ulice, kterými mne vedl, poznával jen matně. Pouze některá zákoutí či budovy jsem rozeznal přesně. Z šedé beztvarosti vystoupily moderní budovy spojené ve výšce chodbou, ošklivé hranaté hodiny na jedné z nich ukázaly čas, který jsem nevnímal. Poznal jsem věže rýsující se proti temné obloze a na chvíli si uvědomil, že již je noc. Přítel stále mluvil, vyprávěl o té sektě znalců, mezi kterou mne vedl.

„Naším mistrem je žena, jediná zná řád, kterému podléhá život skupiny, posloucháme ji na slovo. Je matkou i učitelkou, vůdcem i poddajnou milenkou.“

„To je bláznivé!“ zvolal jsem, zájmem vytržen z duchovního přítmí své opilosti. „Nelze přece postavit ženu do všech základních rolí, kde zbyde prostor k protikladu!“

Přítel se pousmál, když odpovídal:

„Není na světě, kdo by bláznivě jednal, neboť není bláznů.“

Oponoval jsem mu rázně, neboť v mém nitru již svítalo a temnota se vzdalovala:

„Což koncem bláznů byla skutečnost, že zbořili zdi svých ústavů a přišli nám říci, že jsou stejní jako my? Což koncem i počátkem jejich soumraku byl fakt, že jsme se neodvážili říci jim, že jsou stejní jako my, abychom jim neupřeli jedinečnost vytržení?“

„Jsem-li tedy já bláznem, přiznáváš, že i ty jím jsi, a povíš-li, že nejsi, nejsem jím ani já. Mé jednání, či jednání mého společenství, bláznivé není, nejsem-li bláznem,“ odpověděl.

A já pokračoval:

„Přiznávám tedy, že nemohu mluvit o bláznovství popření protikladů, neboť jsem-li v tobě obsažen jako popření tvého bláznovství, věřím, že jsem v tobě obsažen jako muž k popření tvého mužství, a činím z tebe tedy ženu. A stejně tak je v ženě, která stojí v čele vašeho společenství, popírána žena a je mužem. Nahlížím tedy, že přisouzení všech klíčových úloh její osobě neohrožuje nijak vazaly onoho společenství.“

Pokračovali jsme takto v hovoru hlouběji do temného města a byl jsem pak uveden mezi zasvěcence. Uvítal mne muž, jehož mládí jsem odhadoval jen z barvy hlasu. Tvář měl zakrytu maskou, nepochyboval jsem tedy, že nejsem obětí lživého fantazírování svého společníka, snad jen jeho žertu. Ale žert tak rafinovaný rovnal by se též tajnému zasvěcení, a byl jsem tedy klidný ve vědomí, že nebudu ošizen o slíbený příběh. Pravidl:

„Jsme jako chovanci nějakého ústavu.“

Nebylo zřejmé, hovoří-li o skupině zasvěcenců, či o lidstvu jako celku. Mladík hovořil dál:

„Jsme milenkou, která touží stát se básníkovou osobní múzou, a proto ho trýzní a její láska k němu ji žene do náručí jiných mužů, jsme milenkou toužící spatřit, jak básník v bolestech píše na list, ořezaný k básni, její jméno.“

Přítel s mladíkem v masce mne pak vedli dál do domu, odkud jsem slyšel tiché zvuky hlasů. Nevím, kde jsem byl, ale vydávám svědectví, že ten prostor byl krásný! Svou neosobností ale k tomu pocitu jistě nenabádal, neboť se fyzicky podobal spíše kotelně či továrnímu podzemí. V místnosti, kde zasvěcenci seděli, jsem zaznamenal několik kultovních předmětů: zarámované fotografie skupinek mužů, snad jiná bratrstva či sportovní družstva, televizor zakrytý dečkou, dřevěnou stolní lampu přikrytou zeleným šátkem, vypouklé zrcadlo v černém kulatém rámu na úzké nožce, dole rozšířené do mocného podstavce. Na ústředním místě zdi, jako oltář, visel obraz pletený z vlny, znázorňoval mlýn, jehož kolo bylo neúměrně obrovské. Pod onou sakrálií seděla žena, o níž mi bylo vyprávěno. Její oči, výrazně podmalované modří, byly nejasné a nesnesly přímého pohledu. Nevkusnou rudí namalovaná ústa se chvěla nepravidelným dechem. Oblečení drahé nevěstky jí zapůjčovalo důstojnost představené řádu. Na černých vlasech měla nasazen turban, který působil nepřírozně a rušil celkový vzhled.

„Vítej, bratře,“ pravila, když mne k ní přítel přistrčil.

Nastavila dlaň, abych ji políbil. Učinil jsem tak a ona rychle a nervózně ruku stáhla zpět, stejně nervózním pohybem si zapálila cigaretu. Všichni sedící kolem stolu (šest dalších mužů) tak učinili také.

„Vítej bratře,“ opakovala žena, „jsme z jednoho vrhu vlčice, pocházíme z dob, kdy sníh byly umrzlé slzy andělů a *vrah se díval své oběti do očí*.“

Byl jsem jí za ta slova vděčný, rozechvěl jsem se znovupoznáním, i když dnes musím říci, že nevím, proč se tak stalo, neboť přemýšlím-li o tom, nedává ona věta smysl. Snad lépe jsem porozuměl další větě, možná i proto, že jsem ji již dříve slyšel z úst přítele. Žena hovořila:

„Nápoj *uzavřený* do skleněné nádoby je *matkou rozlévaného* nápoje, ty jsi *otcem*.“

Ta věta je pochopitelná a nesu si ji s sebou i dnes, když již nejsem bratrem onoho společenství. Je jasná, připustím-li přímou rematerializaci těla matky v těla dětí. Mezi zasvěcenci jsem tedy naslouchal ženě:

„Jsme ze stejného vrhu vlčice, z rodu hladových s jemnou kůží, která nám dává pocítit chlad.“

„Co to znamená, matko?“ zeptal jsem se, neboť jsem pocítil, že sama chce podat vysvětlení.

„*Vlčice je matka snů*,“ pravila ona na vysvětlenou, „vlčice slídí v našich snech, zahání zlé a přináší nám na cestu dobré.“

„A ta citlivá kůže, matko?“

„Citlivá kůže nás nechává ve vědomosti, dává nám *dověřit*.“

Klesl jsem před ní na kolena, objal její lýtka v závalu divokého a smyslného štěstí. Žena oslovila shromážděné:

„Podívejte, bratr umdlévá, nedostal ještě osvěžení a láhve se již ve svých chladicích nádobách naklánějí, jak spějí k prázdnotě.“

A zvedli mne tedy bratři a nalili do sklenky průzračný nápoj, po jehož pozření jsem se stal plně zasvěceným. Chut' vodky jsem převaloval na jazyku a snil s mozkiem otevřeným. A pil jsem s bratry a velitelkou na onom místě a mysl má upadala do šerého poklidu. Ta opilost se stávala dobrodiním poznání, neboť naléval jsem sám z láhví a v ruce měl zapsán jejich tvar. To byl počátek divokého bratrství, které jsem prožil. Přicházel jsem do společenství častěji a častěji, až jsem se stal pevným údem řádu a místo v jeho středu

téměř neopouštěl. Zasněžoval jsem nové bratry větou, která mne napadla vždy, když jsem stál v rámu dveří do místnosti, která nám byla svatyní:

„Tma je pohaslé světlo a ptačí kosti jsou duté. Přicházíme z dob, kdy všechno kamení bylo jedinou skálou.“

A novicové se nechali po mém boku přivádět k ženě, která jim dala poznání. Společenství se hotovilo k misijním činům a chystali jsme zbroj k svatému boji. Noc, ve které jsme s poselstvím vyšli mezi lidstvo, byla poznamenána úbytkem měsíce, na cestu nám svítily satelity rychle ubíhající oblohou a potrhaná Mléčná dráha.

„Jste chovanci nějakého ústavu, jdeme na prohlídku divadla, je součástí luxusního hotelu,“ pravil bratr, který mne oslovil zasvěcovací formulí v den mého příchodu k bratrstvu.

A rozjeli jsme se v podobě rozjařené společnosti přivolanými nájemnými automobily do onoho hotelu, obtěžkáni množstvím láhví s božstvem. Hotelové divadlo, do kterého jsme přišli, vypadalo spíše jako tělocvična. Dřevěné obložení vydávalo svědectví o fyzické námaze zde projevené a vzdechy cvičenců vystupovaly z temných koutů. Prostor divadla nás pohltil a nechal každého bratra v samotě misijních předsevzetí. S přítelem jsme posléze našli jakousi hospodu v přímém sousedství. Hospoda byla šedá a špinavá, přestože též součástí onoho luxusního hotelu.

„Bratře, tato špína je cenným leskem tohoto místa, neboť nejčernější čern grafitu plodí jiskřivou průzračnost démantu,“ pravil přítel a upíjeli jsme ze sklenic, do nichž nám nalévaly cizí ruce.

„Démanty jsou souhvězdími pro útěchu mrtvým, kterým je nutno setrvat pod zemí,“ řekl jsem já.

Dál rozhovor plynul v podobě pohledů, kterými jsme se častovali, a úsměvů, které jsme posílali do tváří dalších přítomných. V hostech sedících v té hospodě se zračilo pijáctví bez očištného vytržení. U stolu ve směru mého čela seděla hlučná skupina, otáčela se po

nás a slova, kterými nás oslovovala, byla nadávkami. Naše úsměvy ji nutily svírat prsty a dávat kloubům bílou barvu kostí.

„Vstaňte a nechte mluvit svá těla!“ křičel kdosi z nich. „Jsou vaše pěsti obdařeny stejným štěstím jako vaše tváře?!“

Náhle a nečekaně se však hlučná skupina uklidnila a přestala si nás všímat. Uklidnila je pasivní agresivita, či připravili půdu pro akt ještě násilnější a rafinovaný? Spíš to druhé, jak mohu soudit z následujících událostí. Z jejich středu se zvedla dívka, měla ošklivou tvář. Přišla k našemu stolu, pohladila mne po tváři, usedla do mého klína. Objala mne a počala líbat. Líbala mne na ústech, tvářích i krku. Měkkými prsty mne hladila po celém těle, doteky mne nutily k ustrnutí v extatické nehybnosti. Ošklivá dívka s amuletem v podobě hada uchopila mé pohlaví a laskala je něžně. Přítel se díval na druhou stranu s výrazem trapnosti. V celé místnosti bylo neskutečné ticho, jen slzy řinoucí se z dívčiných očí bylo slyšet jasně jak horský potok. Náhle mne zvedla ze židle a za ruku vlekla do divadla, tiše, avšak důrazně šeptala:

„Had nepozře svůj ocas.“

Mezi trampolínami, které nyní v divadle stály a dávaly za pravdu mému pocitu, že je to místo kultury ne ducha, ale těla, procházel svatební průvod. Nějaké děti si tam hrály s míči. Dívka pustila mou ruku, utíkala k dvířkům v koutě haly. Běžel jsem bezmyšlenkovitě za ní. Něco říkala a já se snažil porozumět:

„Tělesná láska je vrcholem smutku, jen snící se můžeme milovat opravdově,“ zaslechl jsem, jak říká, snad sama sobě.

Náš útěk sledoval svatební zástup se zaujetím. Nevěsta sundala závoj a byla to žena zasvětitelka, mistr naší společnosti. Ženich se hlasitě smál, tvář měl odvrácenu a skrýval se nám. Z postavy jsem nedokázal rozeznat jeho totožnost, bezpečně jsem věděl, že to není nikdo z bratří. V té chvíli jsem nestačil rozlišit, způsobuje-li to ve mně pocit zrady, či uspokojení. Svatební hosté na nás pokřikovali vulgárnosti, dávali nám prožít stav kuzelek, na něž se řítí hráčova

koule. Dívku jsem dostihl ve dvířkách, na okamžik jsme se zastavili, prostor mne přinutil k navyklému vyslovení formule:

„Přicházíme z dob, kdy plod stromu byl jeho kořenem.“

Dívka pronesla větu, ze které dnes usuzuji, že snad byla též zasvěcena. Víím ale, že členkou našeho společenství nebyla, a o druhu jejího zasvěcení nevím nic.

„Opiš rukou *půlkruh*, on čeká na *nedokonalost*, přijde a naučí tě znát *kruh*.“

Sama rukou naznačila *půlkruh*, a když jsem se neodvažoval učinit jej též, políbila mne a zasmála se:

„Poznáš *půlkruh* mého klína a on přijde.“

Byl jsem zmaten a více než jindy neschopen zhodnotit vjemy a analyzovat situaci. Svatebčané za našimi zády zpívali nějaký kuplet a za divokého smíchu po nás házeli papírové květy.

„Neživé tělo je směšné,“ volal ženich s odvrácenou tváří, „papírový květ je *půlkruhem* živého.“

Dívka učinila další *půlkruh* rukou, její tvář ztrácela ošklivost. Klidnou chůzí jsme stoupali po schodech, které se za dvířky skrývaly. Vystoupali jsme do patra, šli po kobercích chodbou. Poděsily nás však lidské hlasy z dálky chodeb. Jejich vzdálené zaznívání nás přinutilo vrátit se na schodiště, neboť jsme cítili, že potkat někoho by bylo riskantní. Situace očekávaného štěstí, ještě křehká a nestálá, byla by zatím schopna bez výčitek přeskočit na jinou bytost, nebyla ještě prožita a nevryla se do našich mozků. Při sestupování dolů bylo schodiště jiné, změnilo se. Vše bylo pokryto prachem. Do tváří se nám lepily pavučiny. Stěna zmizela a šli jsme po venkovním, zřejmě požárním, schodišti. Všude byly složeny lešenářské trubky a podlážky. Přítomnost pozůstatků lidské tvořivosti, symbolů nezasvěceného zednářství, nás znejistovala. Vykríkl jsem:

„Je den svatby mé učitelky dnem počátku touhy, která mne přivede na opuštěná místa, aby mi tam unikala? Jsi, dívko, poslem neklidu a nenaplnění?!“

Dívka plakala, její tvář již byla esencí krásy a výraz byl božský. Vyšli jsme na ulici. Nemohl jsem proniknout do jejího smutku a děsilo mne to. *Had na jejím krku počal požírat svůj ocas.*

Ulicí pomalu projížděl policejní vůz, dívka ležící u mých nohou vzbudila podezření. Otevřeli dveře automobilu a přicházeli k nám.

„Dívejte se jí do očí!“ volal jeden z nich. „Nezapomínejte, že jsme z časů, kdy oči byly tři!“

Díval jsem se dívce do očí a byly tři. Uchopil jsem ji do náručí, byla lehká jako pápěří. Utíkal jsem s ní ke dveřím hotelu. Policisté se za námi nerozběhli, jen jejich slova jsem slyšel zřetelně v naší blízkosti.

„Jedovatý zub na ocase štíra je jeho nejcennější ozdobou!“

Dveře hotelu se samy otevřely. Portýr vstal ze svého místa s úklonou slouhovství. Otevřel výtah. Za našimi zády se spustily rolety v oknech i ve dveřích. Vrátný z útrob výtahu vyvezl nemocniční lůžko s pouzdry v podobě muže, ženy a malého dítěte. Bylo ticho, jen odkudsi shora zněl klavírní koncert.

Jsem pryč odtamtud a chci vydat svědectví. Kde je příčina mdloby, která mne odtamtud vyvedla? Kým byla dívka, po které toužím? Jaká je souvislost mezi pouzdry na lůžku a našimi těly? Kdo hrál v oné chvíli na klavír? Když se ptám, slyším odpověď:

„Vše je jen obrazem nudy, která dala úzkostnou touhu po onom zážitku.“

Ale vím, že je to odpověď lživá. Nosím na krku amulet v podobě *hada*, který pozřel sám sebe. Není vidět, obrátil se v protiklad. Snad jen velmi jasné slunce může na chvíli ukázat temné místo na mé hrudi.

Oříškář

*Žijí z hvězdných modliteb...
... každý je vidí a přece je nikdo nezná...*
— GUSTAV MEYRINK: Přelud

„Je to poněkud zvláštní pozvání,“ pravil Lusperto, když mi podával obálku.

Byla zašlá a voněla starým prádelníkem. Levandulový oblak mne přenesl do jiného času. Vyjmul jsem tuhou kartičku stejně obstarožního vzezření. Liesele mi zvědavě nakukovala přes rameno.

„Přinesl to osobně poštmistr Berka,“ pravil ještě Lusperto, „což je zvláštní, neboť poštu v tomto městě roznášel naposledy někdy před čtyřiceti roky, a pokud si vzpomínám, v poslední době nebyl v ulicích spatřen vůbec.“

„Snad čekal někde v úkrytu na tuto poslovskou službu,“ řekla Liesele a nedočkavě natáhla po lístku ruku.

Podal jsem jí ho, aby přečetla, co na něm stojí. Lieselina tvář nesla stopy patrného údivu, když oznámila:

„Továrník Brůžek nás zve do svého domu!“

„Ano,“ potvrdil Lusperto, „továrník Brůžek vyzývá naši společnost, aby pospíšila do jeho vily.“

Vzal jsem od Liesele pozvánku, přelétl ji očima s pocitem nečekaného štěstí, neboť navštívit dům toho starého a tajemného muže jsem toužil již dlouho, jeho dveře však zůstávaly neměnně uzavřené, pokryté dlouholetým prachem, obtěžkané pavučinami. Na cedulce stálo, vytištěno obřadnou antikvou:

*SKELETON BRŮŽEK a MORA BRŮŽKOVÁ,
majitelé pražírny oříšků,
si dovolují pozvat Vás ku svému stolu.*

Rukou pak byla připsána hodina a datum pozvání. Rukopis byl roztřesený, avšak školený krasopis zřejmý. V radostném očekávání se pak hodina setkání přiblížila a spěchali jsme, obtěžkáni láhvemi vína, do oříškářova domu. Dveře byly, stejně jako dřív, pokryty pavučinami, nikde za žádným oknem nebylo znát nic, co by nasvědčovalo přítomnosti živé bytosti. Jen v podlouhlém přístavku, snad skladu oříšků, svítilo mdlé světlo a ozýval se odtamtud zvuk, znělo to, jako by v tichu tančilo množství baletek. Lusperto se mrtvostí domu neodradil, zabušil na vrata. Kupodivu se dveře otevřely rychle, po kratičkém čase, v kterém jsme zřetelně slyšeli vrzání schodiště a kroky. Otevřel nám muž v obleku z tvídu. V propadlé tváři mu zářil přátelský úsměv.

„Jsem Skeleton Brůžek,“ představil se s úklonou a poodstoupil, abychom mohli vstoupit.

V temné hale, do níž jsme vešli, nám stiskl pravice a Liesele políbil ruku. Vstupní hala byla plná vycpaných ptáků, kteří v podivných pózách vystupovali z přítmí. Budili dojem života, díval-li se na ně člověk chvíli, točila se mu hlava v silném pocitu kroužení a hemžení křídel. Pan Brůžek nás zavedl po schodišti do jídelny. Na stolech již byla přichystána hostina, zasedli jsme tedy všichni do pohodlných křesel. Pojedli jsme mlčky. Po jídle Brůžek nalil do sklenic víno a počal s vyprávěním:

„Zatoužil jsem po společnosti, kterou jsem si dlouho odpíral, žiji v samotě, která je útěšná, někdy však dolehne se silou úzkosti.“

Liesele ho přerušila otázkou:

„Kde je vaše paní, proč není s námi u stolu?“

Skeleton posmutněl:

„Má paní již se mnou není, odešla jedné zimní noci, neřekla jediného slova, uprostřed temnoty vstala z lůžka, přehodila si přes noční košili pelerínu a takto spoře oděna odešla do mrazu. Na mé otázky neodpovídala. Sledoval jsem ji, ale mezi stromy parku se ztratila, stopy mne nevedly, nenašel jsem žádné.“

Liesele se zachvěla. V náhlém tušení jsem se otočil a pohlédl do okna. Byl bych přísahal, že jsem za ním spatřil tvář v bílé plachetce, podobnou smrti. Skeleton si povšiml mého vidění, pravil:

„Ano, to byla Mora, obchází někdy kolem domu, dovnitř však nevejde a veškeré volání, hledání a přemlouvání k návratu je marné. Přestal jsem ji již volat a smířil se s její novou podstatou tiché, vzdálené přítomnosti.“

Lusperto si do úst nabral hrst pražených oříšků, které byly nasypány do čínských misek s vyobrazením barevných ptáků. To přivedlo Liesele k nové otázce:

„A vaše pražírna, pane Brůžku, stále dodává na kavárenské stoly tuto lahůdku nepostradatelnou pro gurmánské pijáky? Vždyť sáčky s vaší pečeti znám jen z vyprávění matky, která kvůli nim, kvůli pávu, který byl na pečetí vyobrazen, podlehla lenivému přítmi lokálů.“

„Ne,“ odpověděl Skeleton, „má pražírna již není, vzali mi ji, poté co paní Mora odešla z domu, vzali mi ji a nechali zapadat prachem, jen nějaké děti využívají prostor dílny, snad ji učinily klubovnou či hřištěm, nevím, nechodím za nimi, abych je neodradil, nechci je vylekat svou starou tváří a připravit se o jejich tichou společnost, která mi dává lépe prožívat vlastní samotu. Jsou pryč doby, kdy velkokavárník Taitl odvážel celé pytle s paví pečeti do svých lokálů, kdy dámy přijížděly v kočárech a jejich sluhové nakládali za jejich přímého účastenství mé zboží, bez kterého již nemohly žít. Pryč jsou časy, kdy jsem byl zván do společenství labužníků i zasvěcenců veškerých tajností.“

Hovor pak pokračoval za zvuku chroupání oříšků, doprovázen sklenkami vína, jak ze zásob Skeletonových, tak našich. Strávili jsme tedy u oříškáře příjemný večer. Když již slunce dávno opustilo nebeskou klenbu, zvedli jsme se, abychom déle nezneužívali jeho pohostinnosti, a chystali se rozjet domů. Skeleton nás však pozdržel s obřadným úsměvem.

„Než mne opustíte, ukáži vám ještě místo, které je mi dnes nejvyšší svatyní. Nikdo ho nezná, nikoho jsem tam nezavedl.“

Následovali jsme ho spletitými prostory domu. Místo, které nám chtěl představit, bylo zaplněno řadou prosklených skříní. Ve všech bylo vystaveno neuvěřitelné množství lahviček drahých parfémů.

„Toto jsou voňavky paní Mory,“ pravil Brůžek a očima laskal ten pokoj.

„Zde se utěšuji vůněmi, které kdysi provázely její tělo.“

Místnost měla na protilehlých koncích velká okna. Jedno, s červenou záclonou, vedlo do parku. Mezi keři tam stála postava v bílém s černou pelerínou přehozenou přes ramena, v ruce držela kosu – Mora. Druhé okno, zakryté černou záclonou, vedlo do osvětlené haly oříškářovy bývalé dílny, nějaké děti tam beze slov hrály jakousi hru.

Pokušení

Ted' ležím sama na směšně malém lůžku...

— ANNE HÉBERTOVÁ: Kamuraska

V domě se sešla společnost, tak jak bylo tou dobou obvyklé. Nedělo se tedy nic mimořádného. Dalo by se říci, že je vše, jak má. Herbert Lusperto de Pedurac seděl v křesle, upíjel ze sklenice červené, temné víno, které nalila ruka jeho ženy Liesele. Nalila i dalším pánům, hostům domu, se kterými Lusperto právě rozprávěl – panu Poschleierovi a panu Keverovi. Krajina za okny domu tmavla, byl večer a od oblohy červenal pokoj. V té chvíli červenání zdí někdo zabušil na vrata rozhodným, snad i nervózním klepotem.

„V tomto čase musí ten host přinášet významnou zprávu,“ pravil Lusperto, „hosta obyčejného a nedůležitého si nedovedu v této chvíli u svých dveří představit.“

Čekali, kdo vstoupí, slyšeli otevírání dveří, stručnou konverzaci mezi hostem a dveřníkem, stoupání po schodišti, kroky v sálech. Dveře do salónu se otevřely a vstoupil host. Snědý host, pánům neznámý. Zato Liesele viditelně zrozpačitěla, host ji rozrušil. Lusperto vstal a vykročil k hostu s tázavou tváří.

„Jsem Ion Lupulescu, přilétám z Bukurešti,“ představil se host.

„A co hledáte v tomto domě?“ podivil se Lusperto.

„V tomto domě hledám dívku,“ odpověděl Lupulescu.

Lusperto neříkal již nic a ukázal na Liesele, byla jedinou ženou v domě a přiletěla navíc právě před necelou hodinou z Bukurešti, byla zde tedy souvislost, bylo jisté, že návštěva je její. Lupulescu k Liesele přikročil chvatně a obřadně ji políbil, dalo by se říci, přehnaně obřadně, až důvěrně a s nemalou dávkou neslušné jinotajnosti. Liesele jej usadila ke stolku a nalila mu do sklenky temně červené víno. Chvíli tak všichni seděli u stolku a pili ono

temně červené víno. Lusperto se pokoušel navázat s Poschleierem a Keverem přerušovaný rozhovor, jejich rozmlouvání bylo však nepřírozené, téma se nedalo znovu navodit. Liesele hovořila s Rumunem a jejich rozhovor potvrzoval domněnky přítomných – přiletěli spolu posledním letadlem z Bukurešti, seznámili se v něm.

Jejich vzájemné zaujetí se zdálo Luspertovi i jeho přátelům vulgární a nepatřičné, v duchu to vytýkali zvláště Liesele. Lusperto již po chvíli nevydržel a odešel z pokoje, opustil společnost. Chodil po terase a kouřil cigaretu. Stejně tak učinili Poschleier a Kever. Tak společně kouřili cigarety a z pokoje k nim doléhaly hlasy Liesele a Lupulesca.

„Tato situace by měla být řešena,“ pravil Poschleier.

„Jak?“ tázal se Lusperto.

„Vykažme Rumuna z domu!“ navrhl Kever.

Lusperto kývl a šli tedy nazpět do pokoje, Rumuna Lupulesca uchopili a vyvedli bez nesnází, neboť se nebránil, před dům. Odcházel, ani se neohlédl.

„Poněkud zvláštní,“ zhodnotil událost Poschleier.

Liesele stála na terase a dívala se za odcházejícím.

„Nějaké znamení kdyby bylo učiněno, nějaké znamení z nebes, aby vyjádřilo smysl události!“ zvolal Lusperto, který stál za ní.

„Podívejte!“ vykřikl náhle Kever.

Nad kopci, nebezpečně nízko, plulo létadlo, dřevěný koráb ohromných rozměrů, okřídlená loď. Tělo stroje bylo tak velké, že obloha ztmavla jeho přeletem. Přibližoval se k domu a z terasy bylo možno sledovat důmyslné ozdoby vyřezávané na jeho boku. Byl to velkolepý pohled – nebe zakryté dřevěným strojem, který se odrážel spolu s vrcholky hor dole v hladině jezera.

„Létadlo z Bukurešti,“ řekl Lusperto.

„Podívejte, Liesele, přilétá létadlo z Bukurešti, právě takové létadlo, jakým jste vy dnes přiletěla. Není to znamením, že letí nad naším domem. Počkejme na nějaký detail, ze kterého budeme moci vyluštit přesnější smysl tohoto sdělení!“

Nečekali dlouho, neboť létadlo náhle s dunivým třeskem zastavilo svůj přelet, když narazilo na skalní výběžek. Nějaké postavy pobíhaly po palubě, starý muž v uniformě a několik mladých žen. Společnost na terase mohla jen němě přihlížet neštěstí, svírala tedy v rukách těla kukátek a dalekohledů. Koráb se převalil a po horském svahu se kutálel dolů k jezeru, tam se na chvíli zastavil na hladině průzračných vod. Narovnal se a tiše, důstojně klesal do hlubin. Stále jej bylo možno sledovat, neboť voda to dovolovala. Pomalu klesal a mizel v hloubce, narážel na kameny dna a otrásal se.

Ke břehu plaval kapitán, ten starý muž v uniformě, kterého společnost zahlédla již ve vzduchu. Dívky bylo možno spatřit již u dna, jak mrtvé sedí na křesílcích, točí se s nimi, točí – v kruzích stoupají vzhůru ke hladině.

„To bylo znamení, na které jsem čekal!“ pravil Lusperto a celá společnost odešla z terasy.

Lusperto zavřel okenice a šli spát.

Ráno se Lusperto šel projít k jezeru, našel otisky pěti párů dívčích nohou v písku břehu. Otisky chodidel duší mrtvých žen. Když pak přišel domů, řekl Liesele:

„Vaše dítě pláče, utěšte malou Rosalii.“

A Liesele šla a utěšila malou Rosalii.

Pokus

*Slza se kutálí zpátky
do svého oka.*

— PAUL CELAN: Jiný dech, Vláktnitá slunce

„Cožpak je veškeré snažení marné?!“ zvolal Paul Linde po letech práce, když cítil, že cíle se nedobere.

Dlouhý čas bádání zdál se být nadarmo utracen. Nikdy nezachytil pohled svých médií, nepodařilo se mu uzavřít jej do izolovaného prostoru a vysrážet v esenci. Byl unaven, trpké zklamání se vkrádalo do jeho představ v podobě myšlenky o nesmyslnosti záměrů.

„Jsem snad šílencem a mé ideje chorým nesmyslem?!“ volal pln bezmocného žalu.

V té chvíli, kterou chtěl zasvětit své porážce, zatukal někdo na okno. Dílna Paula Lindeho stála osamocena uprostřed periferie, kdesi na okraji pražské čtvrti Malešice, v labyrintu prkenných ohrad a plácků posypaných škvárou. Linde, nepřipravený na návštěvu, vyskočil polekán ze židle, zadíval se do okna a snažil se rozpoznat tvář za ním. Muž, který za oknem stál, pěstěný elegán v okázalém obleku, vzbuzoval důvěru. Linde tedy odemkl dveře a hosta vpustil dovnitř.

„Co si přejete?“ optal se s odevzdanou bezelstností.

„Chci dokončit váš experiment,“ pravil neznámý, „vím, že je to možné.“

„Kdo jste?“ tázal se Linde.

„Jsem profesor Exner,“ představil se neznámý, „mé jméno můžete číst v tisku odborném i populárním, moji podobu byste znal z novinových fotografií a televizních obrazovek, kdybyste nebyl tak staromilsky uzavřen uprostřed svého bádání.“

Paul Linde, jemuž slova tisk a televize nic neříkala, neodpověděl. Muž tedy pokračoval:

„Protože jsem slavný vědec, nemusím snad vysvětlovat, jak jsem se dozvěděl o vašem záměru,“ chvíli zaváhal, než dodal, „kolego Linde.“

Zadíval se do samotářových očí, zda si té významné pomlky povšiml, a pocítil plně distanc, kterou považoval za důležité zdůraznit. Paul Linde však nedával své pocity najevo, neměl nijaké. Učený Exner tedy pokračoval v samomluvě:

„Sledoval jsem vaše pokusy zpovzdálí, zaujat úvahami, kdy konečně zjistíte, že nejste schopni dovést se jejich konce. Já samozřejmě vím, jak esenci pohledu člověka získat, již před časem jsem několik médií takto s úspěchem využil, svůj objev jsem zatím vědecké veřejnosti nepředstavil, neboť, čistě z rozmaru, chci dopřát potěšení podepsat se pod onen objevný čin vám. Jsem tu tedy proto, abych vám ukázal postup. Tedy in medias res: důležité pro zdařilé dílo je již oblečení zkoumatelovo, prohlédněte si mou elegantní vizáž – můj banánový blejzr umně zastřený pláštěm safari ve zkrácené délce, novinkou světové módy, který je zpracován v přílehavé fazóně. Pohleďte, plášť je zdoben našitými kapsami a páskem. Materiál polyester-bavlna v neutřelé béžové barvě, jako doplněk mám módní kalhoty, materiál tesil, v přílehavé linii, dole rozšířené na dvacet osm centimetrů s páskem a šikmými kapsami barvy oříškové. Ovšem ještě důležitější nad oděv je celkový světový názor badatele a jeho vztah k lidstvu. Já jsem obšťastněn oddaností hmoty, která přede mnou pokleká a vyjevuje mi všechna svá tajemství a tajnosti proto, že má víra v lidstvo, pro jehož zdar a obecné blaho činím svou vědeckou práci, je pevná. Chci lidstvu dát svá poznání a dávám mu tedy sebe samého, stávám se mu bratrem, vítaným hostem debatních kruhů i rodinných posezení. Hovořím k lidem řečí jejich přirozené, prosté duše a oni mne milují. A je správné, že mne milují, neboť jsem jejich služebníkem, který vše z plodů

ducha dává jim nezištně a s opravdovou láskou. Neuzavírám se do falešných samot, pracuji uprostřed těch milých lidí, cokoliv, co bych vytvořil v odloučení od nich, nemělo by pro jejich potřeby cenu. A zdůrazňuji, že smyslem mého bádání je skutečně jen a jen služba a dobré dílo k jejich upotřebení.“

Paul Linde vytřeštěně sledoval Exnerovu neskutečnou postavu, pohybující se v interiéru jeho dílny tak neústrojně. Nechápal, jak to, že ještě nepopraskalo všechno starobylé sklo, kterým se obklopil a které se v přítomnosti Exnera stávalo nepotřebnou a směšnou veteší. Nechápal, proč se ještě nesloupala malba z věkovitých portrétů, které zdobily zdi jeho badatelny – všechny ty tváře, v porovnání s tváří Exnerovou, citlivou trestí všeho dobrého z pracovitého a řádného lidu obecného, bledly svou bezvýrazností a bezvýznamností. Velkolepý Exner hovořil:

„Začneme tedy neprodleně, jsem zde, abych vás, drahý spoluvědče, poučil.“

Jeho hlas byl teplý, prokrvený otevřeností.

„Soustřeďte své myšlenky, neboť chci vykonat čin. Sám staňte se mi médiem!“

Exner s přátelským úsměvem přistoupil k Lindemu a rychle jej uvedl do hlubokého hypnotického spánku. Několika unavenými pohyby pak vyjmul z jeho hlavy oční bulvy, uložil je do lihového nálevu, zašrouboval víčko a uložil do aktovky. Lindeho, který pohroužen do tmy, zbaven očí seděl na své židli neschopen ničeho, si již nevšímal. Po chvíli, když projížděl kolem zámečku barona Elbrse v Hrdlořezích, pohlédl Exner do zahrady na kvetoucí liliovník tulipánokvětý a spokojeně se usmál.

„Jsem dokonalý,“ pomyslíl si, „nejsem jako ti amatérští zločinci kdesi v zahraničí, tam někde ve slunné Itálii, kteří rozbíjejí vajíčko o hlavu své oběti, aby pak pod záminkou pomoci od špíny prchali s jejím kabátem labyrintem uliček. Kabát je pro ně cennou kořistí, avšak jak daleko zaostávají za drahocenností mé kořisti!“

Konec kruhu

*... jakákoliv naznačená teorie
může být i pravdou...*

— PAUL LINDE: Kostitřas v Cáchách

Začalo složité měření a výpočty. Soustředěné postavy se skláněly nad výkresem. Rychle se míhala ruka starce s dřevěným kružítkem velikosti vůči nákresu ohromné. Mladí pánové atletických postav sledovali kroužící ruku, gesta učitelova. Jeho slova soustředěně zaznamenávali do zápisníků. Pak se, jak bylo očekáváno, otevřely dveře a do pracovny vstoupil nenápadný mladík. Úklony hlav ho uctivě pozdravily. Starý učitel se k němu otočil, tak, jak všichni přítomní v duchu předpokládali, uklonil se nenápadnému mladíku, tváře ne příliš hezké, těla neatletického, ba trochu obtloustlého.

„Těmito složitými výpočty hledáme konec kruhu,“ pravil učitel a žáci přizvukovali, „konec kruhu.“

Roller vzal do rukou velké kružítko, on byl tím mladíkem, a zapíchl je do středu kruhu. Profesor i žáci naslouchali jeho polohlasným výpočtům:

„První měření – Počet domů v ulicích, kterými jsi prošel.

Počet oken v nich.

Vyřazování nesprávných čísel.

Zastavení u čísla středového.

Okno s bílou záclonou, nedávno pranou, vonící.

Postava v tom vonícím bytě.

Sestupování ze schodů.

Zvuk klíčů v kapse.

*Druhé měření – Cíl cesty
myšlenky v řadě ubíhající.*

Třetí měření – Cesta, očekávání.“

Roller se napřímil a pravil k učiteli a žákům:

„Podstatou kruhu, již si musíme ujasnit, jsou opakující se události v cestě – životě jednotlivce, řada detailů kroužících kolem středu, kolem podstaty či snad kolem duše, původní myšlenky nebo záměru. Máme tedy již vyloučenu podstatu našeho školního (příkladového) kruhu. Postavu z bytu s bílou záclonkou, jejíž ideou je cesta. Také víme, že tato cesta je opakovaná, je kruhem. Sestává z drobných čísel, bodů, myšlenek, představ, cílů.“

Dále pak Roller předkládal před vnitřní zrak přítomných tento příběh:

„Tedy sešla postava, dívka, ze schodů. Vyšla ze dveří na ulici stavěnou z vysokých, dnes již starých, domů. Vyndala z kapsy klíče, odemkla dveře garáže, odemkla automobil a vyjela ven. Ujížděla širokou silnicí lemovanou městy, čísla rychle běžela v opačném směru, tedy se přibližovala k záporu. Po dlouhém čase přijela do města, do kterého chtěla dojet. Zastavila u chodníku na ulici stavěné z jiných starých domů. Zamkla automobil, odemkla dveře a stoupala po schodech. Odemkla byt, vešla, rychle prošla předsíní do pokoje a otevřela okno zakrývané bílou, čistě vypranou záclonou. Z okna pohlédla na automobil zaparkovaný u chodníku. Sedla si pak do křesla s knihou, kterou vyndala z knihovny, otevřela ji na náhodné stránce, četla. Pokoj strnul ve strnulosti čtoucí dívky. A tehdy v tom jiném městě, jak předpokládáme, seděla v téže chvíli i jiná dívka, v křesle za bílou záclonou, a četla knihu na stránce otevřené však ne náhodou. Byla to přítelkyně naší příkladové postavy. Četla v knize a občas pohlédla na nástěnné hodiny, neboť čekala na chvíli, kdy bude čas odejít z domu. Dívky měly smluvenu schůzku. Tedy setká-

vály se dívky ve stejném bodě kruhu, očekávající dobu své schůzky. Sešly se v kavárně. Na přivítanou si podaly obě ruce a vytvořily tak námi zkoumaný obrazec. Sdělovaly si pak nad kávou události, které prožily v době svého odloučení. Setkávaly se takto pravidelně, buď ve městě první dívky, nebo ve městě druhé. Vždy se podivovaly podobnosti svých soukromých zážitků. I když byly z jiné krve, připadaly si takto jako sestry. Zarážející podobnosti je rozveselovaly. Smály se a jejich ústa tvořila kruh. Také jejich náušnice, prsteny a náramky je třeba připočítat k našemu výpočtu. A zde někde snad jsme, pane profesore, u podstaty teorie kruhu. Jak daleko však jsme, vypočítáme-li všechna tato čísla, od jeho konce? Dalekou cestou je nám ještě projít k ukončení výpočtu.“

Žáci nad nákresem stáli v hlubokém zamyšlení stejně jako jejich učitel. A tehdy Roller odešel z místnosti. Profesor sklonil se nad archem, převzav od něj kroužítka, tiše poznamenal:

„Nesnadná práce je před námi, pánové.“

Juliana

*Každý máme jen jednu
zahradu
nehledej mě v jiných.*

— JANA MÁCHALOVÁ: Zůstaň mi

„Podej mi ruku, Juliano, neboť není na světě upřímnosti a slov čistých. Tedy podej mi ruku, Juliano, a vydejme se spolu z tohoto domu, který byl naším světem, kde jsme byli zvyklí žít. Vydejme se do zahrady, kde je vysoké nebe a prostor ohromný. Juliano, neboj se, uchop pevně moji dlaň a nech se vést. Copak si nevzpomínáš, cožpak jsi zapomněla na ty večery, kdy pod černou oblohou zapálili jsme oheň a nechali se unášet slovy, která nebyla ukončena, ohraňována nízkostí stropu? Zajisté i naše duše se budou lépe cítit v tom volném prostoru a náš život bude nekonečný, neboť každá myšlenka, která vyjde z našich mozků, bude se toulat bezbřehou prostorou kosmu a zpět se nikdy nevrátí. Zůstane tedy čistá a bude žít v podobě přesného krystalu, nijak neopakovaná, nezmnožená odrazem, věčným putováním ode zdi ke zdi, od ucha k ústům. Tedy podej mi ruku, Juliano, a sestup do zahrady, neboť večer je již nablízku a z keřů v zahradě již vystupuje moudrost soumraku. Nechme dnes a ode dnes již provždy naše uši hluché ke znamení zvonu, jenž svolává nás k večeři v tomto domě, jenž zavazuje nás k přísné etiketě tohoto domu. A vyšli Lusperto s Julianou, jejich kroky porušily uhrabaný písek zahradních stezek a kráčeli spolu do nejzazších míst zahrady, až tam, kde přerůstala v park a posléze ve volnou přírodu, až tam, kde vliv lidský mizí v odvěkém řádu přírody, až tam, kde drobné lidské duše prolínají se se samozřejmým, ohromným záměrem ducha Demiurga.“

A vyšli Lusperto s Julianou z domu a usadili se v trávě, která byla vonná, a vůně té trávy přiváděla je k blaženství, dala jim zapo-

menout a snadno překonat podvědomý strach z hlasu zvonu, jímž služebnictvo svolává k jídlu. Dala jim chápat onen zvonek jen jako zvuk, jako nicotné zařinčení kovu, které pozbývá na významu.

A řekl Lusperto Julianě:

„Vaše šaty jsou bílé a nažehlené, váš parfém je vyvolen citlivě, se symbolem pro nadcházející chvíli, voníte jako vánek, utrhnuvší se z proudu vichru a putující samostatně v předurčení prchavé existence světem. Voníte jako hvězda, která opustila své tisícileté stanoviště a utrhla se, aby mohla padat prostorem a zažívat závrat' z toho pádu, závrat' z rychlé pouti, která zajisté nemá cíle, má však naplnění v onom pomíjivém pádu. Voníte jako mladé zvíře, které bez varování zkušené šelmy vyšlo do neprobádaných šířek lesa a je opojeno neznámým, nehledaným prostorem. Voníte smyslně jako nezralá dívka oddávající se z neznalosti náruči starého milovníka.“

A řekla Juliana Luspertovi:

„Točí se mi hlava, bojím se, bojím se a tolik jsem rozrušena, tolik jsem oslněna nekonečností oblohy nad našimi hlavami.“

A byl večer a začínala noc dne prvního, kdy byl opuštěn dům. V domě starý hrabě přicházel ke stolu prostřenému a zvonil lžičkou netrpělivě, poplašen nepřítomností Juliany a Lusperta, spínala ruce stará hraběnka, taktéž znepokojena. A byl z míry vyveden Celestin, host domu, tichý přírodozpytec z rodu nedobrého, přísně dodržující řád hostící rodiny. A na povel hraběnčin, když uběhla další značná chvíle, počalo rojení sloužících a shon veliký. Po komnatách se jali pátrat a se světly nahlíželi do každé prostory, byť byla do té doby ponořena v šero bezúčelnosti a opuštěnosti. A po čase vyšli sloužící do zahrady a jejich ochotné nohy rozběhly se šíří parku. Světla mihotavě prozařovala těla keřů a rozjasňovala spící květnice. A byl nalezen Lusperto s Julianou usínající v jeho náruči v koutě zahrady, oslavováno ono nalezení a plědy byly přineseny a nápoje teplé k zahrnutí případného nastuzení, které by mohlo hlodat v útrobach slečny.

Tedy stará hraběnka vyložila si celou událost, jak bylo jí přirozeno, jak byla zvyklá chápat podobné události v domě, oslavovala v skrytu zasnoubení Juliany s Luspertem a byla ochotna odpustit neodpustitelné, neboť tato situace jediná dávala vysvětlení a odpuštění. I povstal Lusperto z trávníku polehlého a pravil:

„Vážená paní, matko mé drahé Juliany, mně drahé bytosti, jež prvá se osvobodila a shodila pouta domu – není mým úmyslem vaši dceru pojmout za choť a uvést ji do svého domu. Úmyslem mým je Julianu nazvat přítelem, souputníkem mezi hvězdami, neboť naše oči již vydaly se na pouť a bloudí daleko v prostoru vesmírném – a uvést ji do zahrady, neboť zahrada je jediným místem, kde tělo dojde klidu, obklopeno světem přirozené přírody Stvořitelovy a plody duchů lidských. Tedy poklekám před vámi, ctě vaši výchovu, a prosím vás, dejte mi Julianu, dejte mi ji pro cestu zahradou, pro cestu, která bude trvat věčně.“

I pohlédla hraběnka na Julianu a Lusperta a odpověděla tiše, hlasem proznělým hrůzou:

„Vaše večere je na stole a stydne, vaše víno v pohárech větrá a chuť jeho bloudí pod klenbou jídelny. Vaše ubrousky jsou netknuty a jejich bělost křičí, neoslabena dotekem vašich prstů.“

A pravila Juliana:

„Matko, mé prsty se dotýkají hvězd, není tedy třeba, aby se dotýkaly poražených zvířat, jež nám bylo zvykem jíst, neboť ona jsou jen malou částí hmoty prvotní. A není tedy dále třeba poslouchat hlas zvonků, které určovaly náš čas, neboť on je jen nepatrným zlomkem času prvotního, který je nehybný.“

A viděla matka, že oči Julianiny jsou bez výrazu a duch se vzdálil. A viděla dále matka, že tělo Julianino je zmítáno záchvěvy a tvář plna šklebu lunatického, a bála se tedy velice, přemlouvala Julianu dlouho k návratu do domu. Přemlouvala ona i starý hrabě, a nic nebylo platno, Juliana ani Lusperto neslyšeli jejich hlasy a opakovali stále, stříbrným hlasem hvězd:

„Jsme vzdáleni, jsme šťastni, naše duše procházejí se v modravém prostoru kosmu a není již více bolesti a smutku.“

A znavená hraběnka pokynula služebnictvu, aby se chopilo těl mladých hrabat a odvleklo je do domu, na lože uvrhlo a navyklými metodami vypudilo chorobu z těla. A paže sluhů chápaly se Lusperta a Juliany a pronikaly vzduchem, neboť nebylo možno uchopit je, paže se střetávaly v divném potlesku, jako by mlhovinu chtěly polapit. A zděšení zračilo se v tvářích přítomných.

Carmen von Bülow

(Červený příběh)

S horoucí falší miluji...

— FRANTIŠEK HALAS: Kohout plaší smrt

„Žádáte mě, abych vám vyjevil příčinu svého smutku. Budu-li vám ale vyprávět příběh, nad kterým jsem se zamyslel, neuvěříte a budete mne považovat za fantastu, ulpívajícího v dekoracích dávno minulých dob, za romantika, který nechce přistoupit na to, že doba, ve které žije, neodpovídá jeho představám, a který ji popírá. Svedla nás dohromady cesta, fádni situace společného kupé vlaku. Situace dávno popsaná a mnohokrát použitá spisovateli; a v této ostudné povrchnosti mne žádáte, abych vám objasnil důvody, které mne vedou ke smutku.“

Zdálo se, že muž je mou otázkou rozčilen a do rozhovoru se nepustí. Jeho smutek byl tak hmatatelný, že jsem se přesto nezdržel touhy po dalších otázkách. Silně jsem toužil poznat to, co vytvořilo smutek tak monstrózně obřadný, tak dokonalý monolit, důstojný pomník smutku. Muž však opět promluvil:

„Mohu si přisednout, žádat oddělené kupé, uklonit se a rozloučit, nechat vás samotného se stínem mého smutku, ale neunesl byste nádobu tak velikou a prázdnou, naplním ji tedy příběhem svého neštěstí, aby ve vašich rukou udržela rovnováhu a neroztříštila se k další truchlohře.“

Zajímal mne stále víc, má zvědavost se opravdu podobala nádobě, která touží po obsahu. Toužil jsem zvědět, třebaže budu patrně i obtížen, toužil jsem po úlevné tíze vědění. Muž se zadíval do mé tváře a pokračoval:

„Povím vám tedy svůj příběh. Jsem hrabě Herbert Lusperto de Pedurac, možná vás překvapí jméno, tuto dobu v Čechách poněkud

nezvyklé, ale buďte si jist, že je to mé pravé jméno. Narodil jsem se v Praze, někde na cestě mezi psacím stolem otce a matčiným malířským stojanem, prožil jsem pak v bezstarostnosti dětství demiurga, později jsem se stal zahradníkem, vstoupil do manželského svazku s manekýnou, zplodil dceru, rozešel se se ženou, strávil několik let po boku koket – to vše není ale důležité, to je jen všední příběh života ve stínu. Příčina smutku je jinde, tento předcházející život mne může nutit jen k bezmyšlenkovitosti. Mé další vyprávění vás pravděpodobně nechá též chladným a snad vykouzlí váš udivený úsměv. Ale vězte, že právě tento příběh, který se vám chystám vyjevit, je onou prapříčinou mého smutku. Byl to všechno snad jakýsi zasvěcovací rituál.“

Muž se odmlčel, pátral v mé tváři, jako by v mých očích hledal odpověď na nevyslovenou otázku. Zadíval jsem se raději na krajinu ubíhající za oknem vlaku, abych se jeho očím vyhnul, byly opravdu smutné. Vlak projížděl nějakými povrchovými doly, krajinou lemovanou komíny elektráren. Uprostřed těch šedavých plání jsem zahlédl kapličku s křížkem a podivil se, že zde ještě stojí, zaznamenal jsem tam mihnutí nějaké bílé postavy, snad ducha či smrti. Když se však pohled do krajiny pootočil a nastavil další tvář, pochopil jsem, že ona bílá postava je pouhou košilí, vlající na stavení jako prapor, stavení není kapličkou, ale dělnickým barákem s televizní anténou. Lusperto hleděl z okna také a povzdechl si se slovy:

„Snad duch, snad smrt.“

Zamrazilo mne, jeho jasnozřivá zasvěcenost mne donutila k vybidnutí:

„Vyprávějte, prosím.“

Lusperto vyprávěl:

„Pracoval jsem tehdy v zahradách Pražského hradu, v těch zahradách, kde za ranního rozbřesku můžete spatřit stíny šlechtičen z jejich ústavu, obsazeného dnes policií, stín Rudolfův či Karlův, temnou postavu Heydrichovu či roztěkané stíny Dubčeka a Svobody,

sázejících lípu, či Masaryka ryjícího do stolu věty. Když jsem se zmínil o Ústavu šlechtičen, dotkl jsem se svého smutného zasvěcení. Pracovala tam žena, jejíž jméno, kterým se mi představila, mne k ní přitahovalo a nutilo mne stát se jejím stínem. Carmen von Bülow: nositelka jména obtěžkaného tradicí rodiny, se kterou neměla nic společného. Měla kaštanové vlasy a tvář prozářenou melancholií – jak jsem byl tou krásnou tváří zajat, aniž jsem tušil, že snívá melancholie je počátkem strašlivých smutků. Pocházela z malého města ve východních Čechách, to místo není důležité, nic z toho místa není důležité pro můj příběh. Ale jméno jejího rodiště se mi stalo zaklínadlem, na všech mapách, nevyjímaje mapy astrologické, jsem hledal to jméno, vystřihával je z map a nosil po kapsách. Miloval jsem ji šíleně a ona mi odplácela oddaností, byla zosobněnou nevinností, byla čistá a krásná. Opět se vám může zdát, že toto všechno je banálním příběhem, nescísněkrát prožitým. Budu vám vyprávět, přikládat střípky, které zbyly z toho vztahu, snad vás přivedou k vnímání těch strašných jinotajů, skrývajících se v milostných gestech, neboť tam je zaseto ono obludné sémě, které vykvétá ve smutek. Poslouchejte mne pozorně, neboť vše, co řeknu, je důležité.“

Další vyprávění přerušila průvodčí, která přišla kontrolovat naše jízdenky. Usmála se na nás, na mne podle předpisu zdvořile, avšak na Lusperta se smutným pochopením.

„Všiml jste si žen, které míváme?“ otázal se Lusperto, když odešla. „Jeich oči říkají, že všechno vědí, znají cenu smutku. Jak je strašné, že nástroji osudu je dáno nahlédnout do smyslu, jak bolestná musí být taková vědomost!“

Chvilí mlčel a vzdychal. Teď působil politováníhodně, jeho důstojnost zmizela.

„Všiml jste si, že průvodčí vlaků mají oči konkubín?“ ptal se dál.

Prohlížel jsem si jeho tvář, zdánlivě všední – zastřižený krátký vous, mírně prořídlé vlasy uhlazené dozadu, široké rty a nezdravá pleť, líce spíše kulaté. Za okny se ukázalo jezero, z jehož hladiny

vystupovaly oblouky zatopeného mostu. Mrazivé místo. Po chvíli mne Lusperto zase oslovil:

„Zaposlouchejte se tedy do těch drobných příběhů, které se mi staly osudnými. Seděli jsme s Carmen v jakési vinárně, samozřejmě se utápěla v romantickém přítmí a byla poloprázdná. Z koutů se linula anglická píseň o matce, která zabila své dítě. Vyprávěl jsem tam Carmen o svém dětství, stále jen opakovala: – Vy bolíte, vy mne bolíte! Když jsme pak šli nočním Novým Městem pražským, zastavovali se lidé a hleděli někam nad naše hlavy, jako by naše aury zářily tak zřetelně. Každý den jsem prostřednictvím mlčenlivého přítele dostával její psaníčka, nazývala mne vlkem a pánem svého života. To melancholické stvoření psalo své dopisy krví, ještě teď cítím sladkou, kovovou vůni těch listů. Obývala malý pokoj v Ústavu šlechticů, plížíval jsem se tam za ní po setmění, kdy Pražský hrad byl již uzavřen. Vojáci mne chápavě pouštěli do labyrintu uliček a nádvoří. Hlídky VB se psy kolem mne obcházely se shovívavým úsměvem. Jen jeden strážmistr, který nesl poetické jméno František Ptáček a pod uniformou služebníka zla měl zmatené srdce z okolí Assisi, mne vždy zastavil a vyprávěl své příběhy plné noci a drobných zvířat. Poslouchal jsem ho pozorně, věděl jsem, že je mediálním spřežencem Carmen.

Dveře do Ústavu šlechticů jsou opatřeny kosočtverečným sklíčkem červené barvy – jak vzrušující symbolika. Za těmi dveřmi mne vítalo vrzající schodiště, vedlo mne k jejím dveřím. Za nimi jsme prožívali milostné chvíle. Když jsme se tam poprvé milovali, zašepkala Carmen opět: – Vy bolíte, a byla to slova srdce i lůna. Milovali jsme se pak nejen tam, ale i uprostřed Vladislavského sálu, na královském trůně, v trávě Ledeburských teras, v hudebním pavilonu, věžeňské boudě v Jelením příkopě i v prezidentské vile. Milovali jsme se dravě a vášnivě, naše srdce byla rozervána a bolela. Boleli jsme se navzájem. Chodili jsme se procházet do Královské obory, jezdili jsme tam tramvají, spoluprožívali vlhkou teplotu toho elek-

trického příbytku putujícího po kolejnicích Prahou. Byl podzim. Jednou nás tam odvezl jeden ze zaměstnanců hradu, mávali jsme na taxík, a místo něj nám zastavil jeho žlutý mercedes. Odvezl nás s pompou a dal pak základ klevetám, neboť můj svazek s Carmen byl tajný. Oborou jsme pak kolem letohrádku Hvězda sestupovali dolů k Liboci, pokaždé jsme navštívili malou zahradu plnou soch, abychom se nechali okouzlit podivuhodnou společností braunovských Alegorií, maršálka Radeckého či sokolských předáků s křehkým Tyršem v čele. Carmen naslouchala mým příběhům a byli jsme si vděční za spoluprožívané štěstí. Spřádali jsme plány odjezdu někam na Filipíny, ostrovy našeho štěstí, a pátrali po znacích nízkoletících letadel, zda nezahlédneme to, které nás vezme s sebou do Manily. V představách jsme uléhali na operační stoly filipínských léčitelů, nechali si jejich rychlými prsty vyjmout z těla svá milující srdce a dát je uhníst v jediné. V Jelením příkopu jsme si hráli na vlky, kousali se jemně do krků. V Nerudově ulici jsme společně popíjeli burčák, šťávu toho podzimu, pohledy přítomných nás povyšovaly do královského stavu. V podkroví kavárny Arco jsme hledali samotu před světem, ve snech ulétali do přítmí knihoven a četli v tajných písmech. Bylo opojení v té tajné lásce.

A pak se Nerudova ulice stala dějištěm mého opuštění. Carmen se vzdalovala. Slova – vy mne bolíte – jsem slyšel tisíckrát denně, zněla mi v uších. I ona mne bolela, víc než nová skutečnost častého odloučení. Seděl jsem jednoho dne v podhradí, v hostinci U Dvou slunců, znáte-li ten lokál dnes v pseudoluxusním hávu a se hřmotem opilých sasíků, těžko uvěříte v onu snivě útěšnou emigraci, kterou jsem tam prožíval, seděl jsem tedy u sklenice vína (v té době jsem pil převážně víno, které mne povznášelo a přibližovalo nadoblačným výšinám, ve kterých žila Carmen) a četl si v knize. Jejím autorem byl de Nerval a dnes vím, kdo vedl mou ruku, když jsem hledal v knihovně. Ostatně, po celou dobu společné lásky s Carmen jsem četl jen dvě knihy, onoho Nervalu a pak ke konci Le Cléziovu Horečku. Seděl

jsem tedy u sklenice, snažil se myslet jen na četbu, před očima zřetelný Carmenin obraz, a touha po ní mne stravovala. Tehdy jsem to ještě mohl vyřešit tím, že, přes všechny její prosby, jsem vyšel na Hrad, zaklepal na její dveře a divoce se s ní miloval. V těch dnech jsem ještě žil ve štěstí. Ve dnech následujících byla má samota stále hlubší. Častěji a častěji jsem sedával u Slunců a zoufal si, že jít na Hrad je zbytečné. Přesto jsem tam chodil – a až soucitné strážce mne vyváděly za brány. Po dlouhém odloučení od Carmenina těla jsem našel posla, ochotného vyhledat ji a dovést ke mně, či mě k ní. Byl jím člověk do té doby mi neznámý, nějaký náhodný host Slunců; stejně jako dnes vás, jej zajímal smutek, který se začal zračit v mé tváři. Vyprávěl jsem mu svůj příběh. Nedokázal jsem jej tajit, celý můj život byl jen v té jediné myšlence na milovanou ženu. Nebylo ničeho jiného, co bych mohl o sobě říci. Onen muž pravil, že mne ke Carmen dovede. Nepozastavil jsem se nad tím, třebaže jsem věřil, že mimo mne nezná Carmen ve městě žádného jiného muže. Chvatně jsem tedy napsal pár řádků a nechal posla odejít, nedočkavý, kdy Carmen zase spatřím. Vrátil se s odpovědí, která zněla: Kde jste, můj pane, kde je vlk, kam odešel vlkodlak, na jehož místo přišel pes? Raněn těmi slovy jsem na posla útočil otázkami. Neodpovídal, neprozradil, kde se skrývá Carmen, odkud přinesl list. Další dny jsem prožil na schodišti před Carmeniným pokojem v Ústavu šlechticů, její dopis přitisknutý k ústům. Až po týdně jsem sestoupil do podhradí, abych vyhledal posla. Ale muž nepřicházel a nikdo ze stálých hostů hostince U Dvou slunců ho neznal, nikdo nemohl říci nic určitého. Snad prý to je kameník, nějaký mistr, který přišel spravit kašnu se Samsonem v Královské zahradě. Čekal jsem netrpělivě na jeho nepředvídatelný příchod a věřil, že on sám je Samsonem a že opásán lví koží bdí nad spánkem mé drahé Carmen. Jednoho večera přišel. Přisedl k mému stolu tak samozřejmě, jako bychom byli smluveni. Odešel s dalším svým listem. A vrátil se s radostnou odpovědí, přinesl zprávu, že hraběnka mne čeká, vtiskl mi její adresu do rozechvělé ruky. A já

k ní spěchal. Její jméno jsem našel na dveřích bytu v Kamenické ulici. K těm dveřím jsem přišel šedivým schodištěm, chodbou páchnoucí starobou a chudobou. Carmeniny dveře byly otevřeny a ona za nimi čekala. Milovali jsme se v síti tvořené světlem pouliční lucerny, zářící jemnou záclonou. Milovali jsme se beze slov, hltali jsme svá těla a prodlužovali chvíle štěstí. Bylo to nejkrásnější ze všech krásných milování s Carmen. Počala dítě. Poté jsem byl odsouzen k odloučení ještě hlubšímu. Toulal jsem se místy našich společných procházek, kladl pro ni básně do míst, kde jsem tušil její stopy. Opět jsem od ní dostával dopisy, tou dobou jediné hmatatelné pouto mezi námi. Přicházely poštou, plny teplých slov, nevyslovené lásky a oddanosti, která zdůrazňovala naše odloučení. Prosila mne, abych ji, pro čistotu naší lásky, již nevyhledával. Psala mi o dítěti, které v jejím těle sílilo. A já po tom těle toužil a její žádost o úplné odloučení mne přiváděla do krajin šílenství. Hledal jsem ji v Ústavu šlechtičen i v Kamenické ulici, nedbaje jejích proseb. Až jsem ji našel. Našel jsem ji v zahradě, stála pod opadaným keřem. Byla podobna bohyni, a já netušil, že bohyni smutku. Uchopil jsem ji do náruče a ona mne zahrnula bezpočtem polibků, přilnula k mému tělu a milovala se se mnou vláčně. A pak, aniž se ještě zcela vyvinula z mého objetí, pravila: – Porušil jste má přání, a zabil jste dítě – dal jste mi sílu zabít je. To pravila a mně strnulému se vymanila, upravila se, odešla. Díval jsem se za ní, jak se ztrácí v keřovém loubí, pevnost její chůze mne zraňovala. Jak řekla, učinila. V jakési klinice odložila naše dítě a oba jsme se stali vrahy. Neslyšel jsem od té chvíle o ní, snad odjela do rodného města, snad se vdala. Ano, vdala se, dnes to vím, tehdy jsem věděl jen, že není.“

Lusperto se odmlčel, díval se nepřítomně z okna, zdálo se, že krajinu za ním nevnímá, že snad ani nevnímá mne, člověka, kterému svěřuje svůj příběh. Bylo mi z toho vyprávění úzko a cítil jsem mrazení. Cítil jsem, že jeho milostný příběh, odehraný v tolikrát použítých kulisách, opravdu není jen všedním příběhem tragické lásky.

„Ale to není vše,“ pokračoval Lusperto po chvíli.

„Hrozivá řeč symbolů se předkládala mému vnímání stále palčivěji.

Po půlročním mlčení jeden list se známým rukopisem přišel. Bylo to Carmenino přání k mým narozeninám, do červencového dne vypadl obrázek kreslený její rukou. Potracené dítě, malé tělo leželo v nejasné kaluži. Z černi tuše na mne pohlížely oči. Bylo to mé první vizuální setkání s naším dítětem po jeho početí, neboť k těmto setkáním počítám i obrázky dětských tváří, které jsme si s Carmen kreslivali v počátcích naší lásky. Výraz dětské tváře byl vždy stejný. I oči na onom přání měly stejný pohled. A nedávno další setkání s naším dítětem definitivně dotvořilo masku mého smutku. Navštívil jsem rodinu, které se narodilo dítě. Víte, stalo se to opravdu nedávno, vlastně teprve tímto vlakem jedu od lidí, jimž se dítě narodilo. Poznal jsem v něm své dítě, dítě, které jsem počal s Carmen, neslo stejnou podobu jako děti z kreseb. V přítelově dítěti jsem rozeznal své dítě. Musím myslet na to, proč opět přišlo na svět právě skrze lůno ženy mého přítele a proč se vrátilo tak brzy, proč se vrátilo do mé blízkosti. Myslím na to všechno a toužím se vrátit do zahrad, v nichž jsem byl spolu s Carmen šťastný. Dítě přišlo a stojí mezi námi jako varování. Nesmím ji znovu najít, nikdy nemůžeme být na naši lásku sami, to dítě nám chce bránit. Carmen to ví a nedovolí, aby se v mém mozku ozvalo šilenství, již nikdy mne k sobě nepustí, nikdy již neřekne: vy mne bolíte, Lusperto. Nikdy, a nemusí to říkat, neboť bolím ji a ona mne, ta bolest se zobrazila ve strachu.“

Lusperto ukončil vyprávění. Opřel se o plyšové sedadlo a se zavřenýma očima znehybněl. Nerušil jsem ho, stejně jsem vystupoval. Nádraží mne přivítalo chladným podzimním vánkem. Ve městě jsem usedl do křesla vinárny a nad punčem zaháněl myšlenku:

„Carmen, byla jste *mou* milenkou?“

Přijď do mého domu

Ó ženo, ty hledáš lásku...

A já?

— GÉRARD DE NERVAL: Sylvie

Však víš, kudy vede cesta, však znáš jméno, které řekneš řidiči. Dobře znáš domy a krajinu, na kterou pohlédneš z okna automobilu. Znáš přece mé jméno, tak navštiv můj dům. Louka je připravena dovést tvé kroky k mému oknu. Dnes jsem tě zval. Spím šíleným polospánkem na loži pro jednoho. Za okny zelená tráva střídá bílý sníh. K obzoru uhání spřežení vlků. Smaragdové okno kdesi září. Chudokrevná princezna nad vodním příkopem svou tvář pozoruje pátravě. Květiny vykvétají – umírají. Šelestí křídla ptáků. Koně tuší ve tmě cizí postavy. Psi přibíhají k mému lůžku, tulí se ustrašeně. Cizí ruka bere za kliku. Nemotorný obr kráčí po horizontu. Ruka se bezděky chápe poháru. Lidé podob zvěře v lesích. Alej topolů na cestě k zámku mává větvemi, jako by chtěla pozdrzet kočár. Zmítám se na lůžku, já, člověk splétaný hedvábem v rukách dávných stařen. Hrabě Lusperto.

Neznámé hlasy hovoří z rádia. Melancholické písně z krajů neobývaných. Oranžové moře cizoty šplouchá v uších. Tvé kroky neslyším v zahradě. Nepřichází krok dívčích střevíčků. Kde jsou tvá ústa? Kde odpočívají tvé ruce? Jak voní nyní tvé vlasy? Jak dýchá tvá hrud'? Kočka veliká sedí za oknem, má zlé oči, chce dovnitř, ke mně. Utíkám domem, zmaten. Již je zde. Chodí domem. Beru ji do náruče, kouše mi ruce, po krku se sápe. Odnáším ji pryč dveřmi, rozevírám zahryznuté čelisti. Znovu skáče oknem ke mně. Bylo pošetilé nezavřít je. Ticho, všude je ticho. Kočka mne kouše do nohou, šplhá po mně, zaseklá dráčky. Plný krve utíkám mezi stromy, kočku zahryznutou v rameni.

Kde je tvůj vůz? Přijď do mého domu, podělím se s tebou o neštěstí. V bráně starý erb v červenavé rzi.

Andělé

*Černá hvězda ti svítí nad hlavou,
černější než železo kalené v hlíně.*
— TADEUSZ NOWAK: Ďáblové

„Mami, jak vypadá anděl, má duhové peří?“ ptal se chlapec.

Držel v prstech dlouhá měňavá pera matného lesku, temné perutě.

„Kdes je vzal?“ ptala se matka v předtuše.

„Ležela na dvoře, upadla jim, když letěli nad naším domem. Mnoho, mnoho andělů letělo bez hluku, ani hlásek nebylo slyšet, ani zvuk harfy, ani šum, mechanicky mávali křídly jak stroje. Slunce se odráželo od jejich matného peří, olejově kovové pablesky tvořily čarokrásný kaleidoskop, i šupiny jejich hadích těl se ukázaly ve všech barvách. Zubaté hlavy těch andělů nepohnutě mířily jedním směrem, přímo na východ, daleko za obzor. Jen nekonečná strnulost byla v jejich malých očích.“

Matka po těch slovech vykřikla a upustila předmět, který právě držela v ruce, usedla ke stolu a chvěla se.

„Andělé nemají černé peří,“ pravila, když trochu uklidnila dech.

„Andělé jsou bílí a krásní, nemají těla s hadími šupinami, nemají ostré zuby v úzkých ústech. Andělé mají plné rty zbarvené teplou krví lásky, zlatavé kadeře voňavých vlasů, jejich těla jsou jemná jak těla novorozenců, jejich pera jemnější než pera ptáčat. Letí-li oblohou, připomínají malá slunce, žádná černá pera z nich nepadají, snad upustí nadýchané peříčko k domu, jemuž chtějí dát dobrou zprávu.“

„Co tedy znamená černé pero a komu patří?“ ptal se chlapec neodbytně.

„Znamená-li bílé dobrou zprávu, má černé znamenat špatnou?“

Matka se trásla v nejasné úzkosti. Neodpovídala, nevěděla co říci. Chlapec si pohrával s perem, pozoroval v okně jeho zbarvení, čichal k němu a mnul je v prstech.

„Voní jako oheň, když přivoním, spatřuji obraz spáleniště, vyprahlých pouští, bitevních polí. Spatřuji červenavé obrazy nejasných dálav, obrazy nálad, ze kterých jde strach. Vidím týrané děti, usouzené ženy, zlomené muže, jasně spatřuji pokřivené tváře, do kterých se vepsala bolest.“

Matka ve stálém strachu pátrala v očích chlapce, viděla to, o čem mluvil. Pak mezi ně vstoupilo ticho, chlapec otvíral ústa, ale matka jej neslyšela, matka křičela v úzkostném zmatku, ale žádný zvuk z jejích úst nevycházel. Do ticha zaznělo hvízdavé máchání křídly, máchání ohromné, ohlušující. Vyběhli před dům a zaklonili hlavy, aby spatřili to, co přelétalo nad jejich střechou. Obloha potemněla a do kraje padlo šero, jako by přicházela bouře. A přicházela pohroma ničivější, krutější, neboť postavy s černými křídly a hadími těly přilétaly. Plná obloha jich byla a nebyli to andělé, byli to ďábli. Chlapec s hlavou zvrácenou vzhůru šeptal nějakou větu podobnou zaklínadlu, v prstech žmoulal jejich pero. Oči se mu leskly, zastřely se, jejich pohled již nebyl pohledem jeho. Jako by odcházel, jako by jeho duše utíkala z jeho těla těma očima. A již chlapec skáče po zahradě s výrazem šílence, skáče a volá vzhůru:

„Slétněte sem, andělé, slétněte na naši zahradu, náš dům je otevřen a čekáme na vás. Vaše pero padlo k našemu prahu, prahneme po zprávě, čekáme vaši zvěst!“

Matka ve zděšení chytá chlapce za mávající ruce, zadržuje je, brání jeho rukám, aby lákaly ty tvory k přistání na dvoře, nechce vítat ty pekelníky ve svém domě. Smýká chlapcem ve snaze odvrátit neštěstí, ale chlapec se jí vytrhává, zběsile dál mává a volá vzhůru. Matka v pláči utíká do domu, zavírá se v něm a čeká s děsem, co nastane. Strach je na místě, neboť již ti ďábli slétají a chodí po zahradě, svěšují křídla a protřepávají se po dlouhém letu, protahují se, zívají,

očima slídí po okolí, bodavé pohledy zapichují do stěn stavení, do oken a dveří, pohlížejí na třešně v zahradě, švitoří v náhlém hluku. Tisíc dáblů, tisíc pekelných andělů padlo na tu zahradu, ten dvůr a chystá se vejít do domu.

Chlapec stojí na prahu toho domu a na rty se mu derou slova přivítání. Řeč z hloubky nitra, dlouho utajované myšlenky z nejskrytějších koutů mysli. Vrhá se pod nohy pekelníků, jejichž zástup houstne přede dveřmi do domu.

„Jsem chlebem, který je zde k vašemu uctění, jsem solí, která je podána k vaší poctě, jsem nožem, kterým se otevírá oběť, klíčem k domu pro vaše ušlechtilé zámysly.“

A černí jej sledují malými očky bez výrazu, chápou se ho a jeho tělo je trháno a polykáno, každá jeho část prochází jejich útroby, aby pak v odlehlém příšeří sadu byla vykálena a rostla v tělo nové.

A vstává chlapec z hromady exkrementu, potácí se opile se šťastným úsměvem. Zástup okřídlených postav stojí v kruhu kolem něj a čeká na další jeho slova. Dům je zatím uzavřen a tichý.

A chlapec, fénix povstalý z výkalů, volá:

„Vejděte do domu a oživte jej, vdechněte jeho stěnám sílu vašeho rodu, čeká na váš pokyn a změní se v pevnost!“

Vede zástup ke dveřím, jejichž zámek překonává jediným dotekem prstu, vede pekelné hosty do ztichlých pokojů, kde v šeru čeká se strachem matka.

Andělé vkládají dlaně na vše, co je v domě, dům dýchá a žije, stěny odhalují své póry a pokrývají se potem.

„Matko, hosté jsou zde, je třeba je pohostit!“ volá chlapec se slinou v koutku úst, princ tisíce králů. „Dej jim své tělo, neboť jsou unaveni z cesty, dej jim své teplo, ukonejši je a osvěž ve své náruči!“

Tlačí matku k loži, matku, která se nebrání a couvá mechanicky. Ukládá ji pod pestrou deku se vzorem orchidejí.

„Mám jen jediné tělo, jak mohu splynout s tolika anděly?“ volá hlasem zastřeným již šílenstvím.

Chlapec praví:

„Zmnož se a anděly uspokoj, neboť oni jsou oběti hodni!“

A matka ležící na loži odkrývá pokrývku, ukazuje své nahé tělo, které je bílé a mladé. I počne se dělit, množit, bujet, rozpadat a narůstat v množství, až je v domě i okolí tisíc matek, každému andělu jedna k vůli. A chlapec se prochází mezi těly své matky a dívá se, jak do nich andělé vnikají tlustými pyji, vidí, jak ta těla křičí bolestí, jak krvácejí.

Oživlý dům ukazuje ve stěnách ústa a opakuje donekonečna větu:
„Pero padlé z nebes znamená zprávu.“

Původní oči

*Potkat člověka můžete,
někdy projde kolem vás.*

— PAUL LINDE: Kostitřas v Cáchách

Již několik týdnů pozoruji, že kdykoliv vycházím ze svého domu či do něho vcházím, postává před ním detektiv. Sledují mne, tuším je v zádech, kdekoliv jsem. Tuším, že sedají ve stejných kavárnách, že navštěvují stejná divadla a biografy. Některé tváře detektivů již znám, stávají se mi důvěrnými. Jeden mladík v koženém plášti přestál spolu se mnou všechny návštěvy sentimentálního milostného filmu, který jsem si oblíbil, bylo jich dvanáct. Při posledních návštěvách jsem ho pozoroval, soustředěně vždy sledoval děj filmu, jeho přísná policejní tvář kontrastovala s tvářemi adolescentních návštěvnic kina. Asi je to nějaký psycholog, snad chtějí vědět, co mne láká na příbězích luxusních tragických lásek s naivním happy-endem.

I pošta, kterou dostávám, má v této době, ve které si zvykám na cizí přítomnost, novou náladu. Dostávám úřední obsílky, jsem zván na rozmanité pohovory do nejrůznějších úřadů. Všelijací úředníci tedy pátrají, kdo jsem, odkud přišla má rodina, kde je můj zámek. Nejrůznější lidé pátrají po zdroji mých příjmů, po přátelích, které v tomto městě mám, po milenkách i náhodných konkubínách.

Pošta mi též přináší fotografie ležících postav, které budí dojem hlubokého spánku, snad jen ruka v uniformě s křídou v ruce, která je obtahuje, prozrazuje, že jsou mrtvé a že to, na čem leží, není samet, ale asfalt zjemnělý nocí. Na rubu těch fotografií bývá připsáno hůlkovým písmem anonymní ruky: „Lusperto, pamatuješ?“ A já si nepamatuji nic, rozechvěn naléháním marně vzpomínám, snažím se vyvolat ležící postavy z nitra podvědomí, otevírám dveře

do minulosti a volám je všemi jmény, na která si vzpomenu, leč nikdo nepřichází.

Sedím tedy se svým tichým stínem v nějaké kavárně (nejčastěji je to Hogo-fogo v Salvátorské ulici či Velryba v Opatovické) a trpím představou sugerovanou mi těmi anonymními lístky s obrazy ležících těl. Jsem snad já příčinou jejich stavu, jsem snad vrahem? A zaháním tu představu, tu vtíravou myšlenku. Takto znepokojen očekávám událost, která mi vše vysvětlí, vrhne světlo do temnot pochybností.

A pak – při mé návštěvě v royalistickém klubu v Jilské ulici – přichází cosi jako ona očekávaná událost. Jeden z hostů klubu, Pavel Z., říká (jen mně, nikdo jiný náš rozhovor neslyší):

„Toto jsou pravé, *původní* oči, takové musíme mít v hlavě!“ a nasazuje si při těch slovech velké zelené oči s hnědými jakoby achátovými duhovkami. Vypadá fantasticky, jeho obličej je znetvořen neúměrnými bulvami. Nějaký čas na mne beze slov hledí a pak oči vyndává, podává mně je se slovy:

„Ty můžeš nosit takové oči!“

Nechápu, proč zrovna já bych mohl být ten, kdo může nosit pravé, *původní* oči, necítím se být vyvoleným a nevím ani, chci-li to, nevím, je-li to dobré a žádoucí, nevím, co ty oči znamenají. Děsí mne jejich velikost, jejich nepřirozenost, netoužím po takových očích, nevěřím jim a ptám se:

„Co znamená *původní*, kde je jejich původ, kdo měl takové oči? Lidé, dříve než k vidění dostali takové, na jaké jsme dnes zvyklí, jakýma se dnes díváme a do jakých se díváme, jaké si představujeme, když sníme o dívkách, jakých se bojíme, když se díváme do očí násilníka? Či jsou to *původní* oči nebešťanů, andělů, kteří nás předcházeli? Věříte snad, že jsme potomky jiných bytostí, že člověku dala původ od boha poslaná bytost, obyvatel jeho nebes, kněz z jeho chrámu, kněz nejvnitřnějšího místa, dveřník od jeho vrat pověřený úkolem postavit stráž u dalších, méně důležitých, vzdálenějších

dveří? I já snad věřím, že jsme v předsíni velechrámu, v místě vzdáleném od oltáře, na cestě k němu však nevyhnutelném. Nevím ale, nejsem přesvědčen, jsme-li určenými strážci tohoto místa, strážci, kteří se mohou chlubit božskou přízní. Hluboko v sobě cítím narůstající tušení, že jsme příchozí jen náhodní, kteří ani netuší, kam přišli, kde se usadili, neboť věřím tomu, že kdyby lidstvo vědělo, na cestě k jakému chrámu stojí, vydalo by se za ním a nechalo tuto zemi opuštěnou a práh nehlídaný, alespoň toto lidstvo, které znám, by tak učinilo, neboť neexistuje pro něj nic údržného na prazích k neznámému zasvěcení, k neznámému božství, nezajímá jej nekonkrétní, vzdálený bůh.“

Tak dlouze mluvím ve svém zděšení, na dlani držím ty oči, ty veliké bulvy divné barvy, cizí oči, o nichž mi Pavel Z. tvrdí, že jsou očima mého předchůdce z přímé linie, očima otců. Držím je v prstech a dívám se do nich, pátrám v jejich pohaslém lesku a vystává přede mnou dávno potlačený obraz, voní mi v prstech vlhká zem, vidím postavy shrbených sedláků, bytosti s velkýma očima, jak obdělávají půdu. Vysoké postavy s bledými tvářemi a velkýma očima. Jako bych opravdu hleděl do vlastní pradávnej minulosti a poznával ji, poznával tisíce let minulé skutečnosti, minulé vůně, pocity z drobných událostí, které pominuly. Znovuprožívám jakési dávné, již téměř neskutečné osidlování, prožívám prapůvod lidstva, příchod učitelů, příchod rolníků zasvětitelů. Bojím se toho pocitu, neboť cítím, že je dobře, že lidstvo již na jejich příchod zapomělo, že je nectí jako své zakladatele. Bojím se své probuzené paměti a chci ji zas ztratit, odhazuji bulvy, vracím je tomu muži, který mne chtěl obdarovat, nepřijímám jeho dar a odvrhuji myšlenku na právo nosit tyto oči, nevěřím v jejich pravost, jsem přesvědčen o jejich falešnosti, o klamu a svodu, lstivém úkladu, který obsahují.

Odcházím z toho místa. Na ulici za sebou slyším zřetelné kroky pronásledovatelů, zahlédnu kontury postav detektivů. Avšak událost je v nenávratnu, neboť vše, co jsem doposud zažil, nepodobá

se té představě, kterou jsem si utvořil, té události, na kterou čekám jako na vysvětlení. Jdu tedy po ulicích města a čekám, jdu vstříc nejasné budoucnosti, plný mlžných představ a neurčitých pocitů z událostí předchozích. Jsem roztěkaný a roztrpčený. Nic z toho, co jsem se v tomto dni dozvěděl, mně nic nevysvětluje, nic mi není jasné, čekám. Jdu ulicí a je v ní tma. Jdu pozdním večerem a nechci se vracet do svého křesla, neláká mne kniha ležící otevřena na oblíbené straně na mém stole, neláká mne láhev vína, kterou jsem před odchodem z domu nechal na tom stole stát. Ani představa společnosti mne neláká, již nechci být v přítomnosti přátel, na které jsem se ráno těšil, nechci hledět do očí dívek, na které jsem ráno vzpomínal. Mé touhy jsou nejasné, očekávání nekonkrétní. Ulice mne pak přivádí k osvětlenému domu, jsem v místech, která znám, dům je restaurantem, hotelem, v němž jsem zažil mnoho důležitých a významných chvil. Jako bych si však opět na nic nevzpomínal, jako by ty události byly nedůležité a bezvýznamné, jako bych nepřišel kvůli nim, kvůli minulosti, jako by byly mé kroky vedeny příštími činy, příštím osudem. V hnutí, ještě před okamžikem nemyslitelném, se zastavuji a očekávám, až mne nejbližší detektiv dojde, vím o něm a vím též, že mne dojít musí, nemůže jinak, mimo mne a mé nohsledy zde není nikdo, a chtějí-li zachovat zdání nenápadnosti, musí pokračovat v chůzi až ke mně. A jednají tak, jak předpokládám, nejbližší pronásledovatel mne skutečně po chvilce dohání, chce kolem mne nenápadně projít, jde po druhém chodníku, tváří se jako náhodný noční chodec, lehce vrávorá, snad abych si myslel, že je neškodným opilcem vracejícím se z flámu. Já přecházím na jeho stranu a zastavuji jej, nechci zkazit jeho hru, nemám vlastně proč prozrazovat, že vím, kým je. Jsem též nenápadný, žádám jej o cigaretu, také lehce vrávorám a snažím se vypadat jako noční opilec. Oba dobře víme, kdo jsme, oba zachováváme před druhým zdání, hraje si na někoho jiného a rozvíjíme nenápadný rozhovor, vedeme řeči flamendrů, vyměňujeme si zážitky z lokálů, v nichž

jsme nebyli, zabředáme do hovoru o událostech, které se nestaly, hovoříme plynule a se záplem, s detaily hovoříme o večeru, který se odvíjel zcela jinak, než jak si nyní barvitě líčíme. A stojíme před osvětleným hotelem, v jehož přízemí je restaurace, i přes pokročilou dobu otevřená. Při řeči pozorujeme několik postav, které v té místnosti pobývají. A já se ptám svého strážného, zda se mnou ještě nezajde na sklenku, dále hraji podle scénáře náhodného setkání dvou flamendrů, kdy je na místě jít zapít své prchavé přátelství, svůj jepičí vztah. A vcházíme tedy do toho lokálu, usedáme ke stolu.

Nad sklenkami pak on, ten detektiv, psycholog, doktor přátelských vztahů, nenápadně přichází k meritu, jakoby náhodou brousí do témat, která mne zajímají, tváří se být spřízněncem a snaží se vzbudit můj zájem. Já přijímám jeho hru, neboť se nechci připravit o vzácné setkání, cítím, že z něho mohu těžit, že je směrodatné a nemusí se již opakovat. Tedy jsem svolný k jeho otázkám a odpovídám věcně. On snad již věří, že mne zaujal, že nic netuším o jeho pravém já, že mu důvěřuji v jeho roli podivína, že se mu otevřu z příchylnosti k podivínství. A já se mu otevírám, neboť se chci otevřít.

Nad sklenkou tedy probíhá test v podobě rozhovoru, detektiv mi klade nenápadné otázky a já barvitě odpovídám.

„Slyšel jste,“ ptá se, „slyšel jste, že někde v tomto městě se skrývají oči předků, skutečná, zhmotněná legenda. Oči dávných předchůdců, z jejichž rodu prý pocházíme. Oči opatřené čarovnou mocí. Čekají na svého nového nositele. Až se najde někdo, kdo bude hoden je nosit, darují mu prý neskutečnou energii. Dlouho jsem myslel, že tato pověst je jen jednou z mnoha pražských tajných povídek, ale není to dávno, co jsem je sám spatřil, ano, jsem přesvědčen, že jsem spatřil původní oči, neboť ve své podivnosti nemohly být žádnými jinými očima. Jsou to veliké zelené oči, lesknou se jako smaragd. Věřte, nebo ne, spatřil jsem je vsazeny do očních důlků, ovšem tu skrývanou energii neukazovaly, ten, kdo je zasadil do své tváře, nebyl tím hledaným *nositelem*.

Zachvěl jsem se při jeho slovech, v mé paměti byly oči ještě živé, ještě mne pálily v dlani, jejich nevypočitatelná síla ještě vyvolávala mravenčení v prstech. Mé zachvění společník zpozoroval, ale já se jej ani nesnažil skrývat, neboť jsem stejně věděl, že o mém setkání s Pavlem Z. ví, že tam byl. Zajímal jsem se však, co dalšího ví o oněch očích.

„Jaká je jejich skrytá energie, jakého je druhu, co umožní svému novému nositeli? Slyšel jsem o nich jen povrchně. Na některých místech v temnotě města někdy potkávám jisté muže, kteří jejich repliky vnucují jako suvenýr z pražské noci, ale bylo mi líto peněz vydaných za nezdařený podvrh. Jejich lesk byl vytvořen lacino a kýčovitě.“

„Ano,“ odpověděl detektiv, „znám též ty pouliční tajněstky, též se zastavuji u jejich zboží, neboť v odlesku těch cetek, srovnávejte-li je v množství, zahlédnete snad svit originálu. Ten, kdo ty oči zhotovuje, zná jej přesně.“ Do jeho hlasu se vracel zápal policisty. Jako by zapomínal na situaci, která nás spojuje, a rozhořel se pro případ, který jej zaměstnává.

„Podstata energie těch pravých očí je hrozivá, slyšel jsem, že jejich čekáný nositel bude schopen jejich pohledem rozeznat, kdo je z rodu těch dávných *zasvětitelů*, sehnat je dohromady a pokračovat v jejich díle. Ano, je to hrůzná podstata, neboť sežene-li je dohromady, dá jim sílu škodit, v myšlení těch dávných *osadníků* není žádného důstojného místa pro lidstvo, které z jejich rodu nepochází. To je ta strašlivost, která se v těch očích skrývá. Nechceme žádnou elitu, která má být tmelena uvažováním, které neznáme, záměrem, který nedokážeme domyslet, kterému nemůžeme porozumět. Nechceme skupinu, která patrně bude schopna říci, že lidstvo je ve své většině zcestné a liché. Chceme chránit lidstvo, ať je jakékoliv, již z principu a odpovědnosti za jeho bezpečnost.“

„Není naděje v doufání, že vás ty oči rozpoznají jako nositele onoho původního záměru, té staré krve, a přivedou k úkolu?“ optal jsem se a on vzkřiknul:

„Ne, ne, toho se bojte, stanete se strojem, budete-li poznán, stanete se nástrojem nepředpokladatelného záměru, přestanete být sám sebou, stanete se součástí společenství a ztratíte svou identitu.“

Jeho strach byl upřímný, ale cítil jsem, že ho nemohu sdílet, můj strach, který jsem zažil, když jsem ony oči držel v dlani, byl jiný, pramenil z jiného pocitu, nebál jsem se ztráty individuality, bál jsem se vraždy, cítil jsem konkrétní strach z pocitu volnosti, která dává odpuštění za cokoliv, bál jsem se pocitu nadřazenosti. Obrátil jsem se na společníka s novou otázkou:

„Prý po těch očích pátrá policie?“

Neodpověděl hned, váhal:

„Snad, možná že pátrá, ostatně bylo by to logické, neboť obsahují hrozbu.“

Pokračoval jsem:

„Zaslechl jsem, že v souvislosti s nimi hlídají jistého hraběte, nějakého podivína, cizince snad.“

Byl zaražen mou otázkou a kalkuloval v duchu, zda nevím, kým je. Já uvažoval, zda policie věděla o těch původních očích již dříve než já. Zda sledovala i Pavla Z. a předpokládala naše setkání v klubu, zda anonymní fotografie mrtvol, které jsem dostal, jsou v přímé souvislosti s pocitem nadřazeného práva určovat život a smrt lidí, který se do mého mozku vkrádal, když jsem bulvy držel ve své dlani. Zda pocit nepravosti a falešnosti očí, které i tento úředník nazývá pravými a původními, byl způsoben zkreslením navyklého konvenčního myšlení, či bylo mé zděšení správné a opodstatněné. Stále pevněji jsem se přesvědčoval, že pocit nepravosti správný je. Cítil jsem též smyčku stahující se kolem mne a věděl jsem, že ji sám utahuji svou vnitřní nejistotou.

Detektiv na mne pohlížel očima též nejistýma a pak pravil nejistě a nepolicejně:

„Je zde tajemný hrabě, o němž víme málo, jsou zde ty oči, jsou zde další tajemní lidé přicházející do stejných míst jako hrabě, jsou

zde vraždy uprostřed noci, žijeme v ohrožení a ptáme se stínů po příčině jejich dopadání, po čtyřech lezeme po zemi a hledáme ty stíny, aby nás dovedly k postavě, jež je vrhá.“

„A kdo jste vy, jakou úlohu hrajete v představení divadla Strachu?“ zeptal jsem se již přímo a byl jsem zvědav na odpověď, z níž jsem znal jen torzo. Muž již zcela přijal hru a byl zřejmě vtažen víc, než původně chtěl:

„Jsem jeden z těch, kteří mají strach, to je má úloha,“ odpověděl.

„Jsem čtenářem starých knih, návštěvníkem milostných filmů, fotografem mrtvol, vyznavačem čekanych happyendů, mužem za přepážkou úřadoven, čtenářem vyplněných dotazníků, dešifrovatelem výkazů a daňových přiznání, posuzovatelem odpovědí, hledačem pokladů, zaklínačem hadů. Snídám v bufetech, obědvám v drahých restauracích a večeřím v nevěstincích, jsem stínem stínového těla, pavoukem v cizí pavučině, lovcem v cizím revíru, sluhou sloužících.“ Hovořil unaveně a upřímně, hleděl na mne modrýma, neprůhlednýma očima.

„A vy jste kdo?“ přidal pak otázku.

„Já jsem dávným autorem knih, spisovatelem zlidovělých frází, strůjcem milostných příběhů, režisérem romantických filmů s předpokládaným koncem, mužem před přepážkou úřadoven, vyplňovatelem dotazníků, výkazů a přiznání, mužem odpovídajícím na otázky, hromaditelem pokladů, zakopavačem truhel, rukou hladící hada. Snídám v nevěstincích, obědvám v drahých restauracích a večeřím v bufetech, jsem tělem, které nemá stín, pavoukem bez pavučiny, vlastníkem revíru, ve kterém se neloví, pánem bez sluh.“ Vedl jsem dlouhou a nebezpečnou řeč a toužil se přiznat, nechat zaznít své jméno tak, aby vzlétlo a tlouklo křídly pod stropem toho náhodného lokálu. Avšak nevyslovil jsem své jméno, neboť můj spolustolovník pravil:

„Viděl jsem oči, o kterých jsme hovořili, ve vaší dlani, vrátil jste je, nevložil jste je do své tváře a nehleděl skrze ně, nehleděl na

svět jejich zrakem.“ Jako by se bál mé reakce, uchopil pod stolem pažbu své zbraně, sevřel svůj revolver a byl odhodlán mne zranit, učiním-li něco neočekávaného. Usmál jsem se na něj se slovy:

„Viděl jsem ty oči ve své dlani a bál jsem se, že budu ošizen, že šperk je bez ceny.“ Ta slova jej opět uklidnila a pustil se své zbraně.

„Viděl jsem, že máte strach,“ pravil ještě a pak mlčel.

„Měl jsem strach, bál jsem se, že oči patří do mé tváře, že spatřím roztroušené postavy *rolníků*, kteří zaseli ušlechtilé sémě mezi plevel lidstva, bál jsem se, že mi dají sílu k skutkům, které nechci konat, bál jsem se, že jimi lze spatřit takové věci. Měl jsem strach, že jsou ty oči skutečné, opravdu původní. Bál jsem se, že v jejich *opravdovosti* je jejich *falešnost*, jsem Herbert Lusperto de Pedurac.“

Muž se unaveně díval na dno sklenky, mechanickým pohybem vyndal svůj revolver a položil jej na stůl:

„Vím, kdo jste.“

I já jsem na stůl položil zbraň, pistoli vykládanou stříbrem s rukojetí s tváří hada s rubínovými očima. Hleděl na ni napjatě a s otázkou v očích.

„Jsem detektiv Zamora,“ pravil a svou zbraň již držel v ruce. Rychle jsem uchopil svou.

„Vím, kdo jste,“ řekl jsem též. Mířili jsme na sebe nad poklidným stolem se sklenkami alkoholu. Bylo ticho, hosté toho místa se věnovali vlastním myšlenkám, číšník stál u nálevního pultu a v jeho tváři se nedalo číst. Venku v temné ulici projel občas automobil a jeho zvuk byl melancholický. Plynul čas.

Něčí ruka vypustila ze střešního okna netopýra se šifrovanou zprávou v blanitém uchu.

Pout'

*Šli pomalu vedle sebe
a drželi se za ruce jako děti.*
— PAUL LEPPIN: Daniel Ježíš

Podivné ráno, snad ještě noc. Zem vlhce voní, chytá se nohou, zadržuje je, propadají se do ní. Sestupujeme svahem, chůze se podobá klouzání. Nic žertovného na tom není, je obtížná. Již nejsme dětmi a toto není hra. Sestupujeme do údolí, dole tušíme ves, zahlédneme občas nějaké stavení, dřevěnou boudu, nejasnou konturu střechy. Sestupujeme a není nám jasné, proč vlastně se tady prodíráme houštím, jehož vůně je zrádná a opojná, neboť dává zapomenout na pocit úzkosti. Jsme v úzkosti, je nyní na místě. Není jasné, co nás vyhnalo do tohoto černého rána, co nás nutí nechat si zraňovat tváře a ruce ostrými větévkami, co nás donutilo vydat se na tuto cestu, jejíž smysl nám uniká.

Nějaký hybatel existuje určitě, musí existovat, neboť o své vůli bychom neopouštěli svá vyhrátá stavení a nepouštěli se do pochybného dobrodružství. Sestupujeme a přibližujeme se dnu, a není to symbol, je to skutečnost, neboť kontury dřevěných domů se přibližují a jejich temnota je zřejmá. Nikde není světlo, nic, co by dávalo alespoň tušit lidskou přítomnost. Naše kroky, zvuky našich kroků, jsou v těchto místech nemístné, nehodí se sem. Přibližovat se těmto místům je snad vhodné ve strnulosti levitujícího mnicha, ne takto, jako skupina malých, ustrašených lidí.

Přibližujeme se a svah se mění v rovinu. Již jdeme po louce, jejíž povrch je měkký. Ves v bažinách nevydává žádný zvuk, je tichá, žádný kohout nehlídá přicházející ráno, žádný pes nebdí nad bezpečím těch domů, žádná kočka na nás pátravě nepohlíží ze střech, žádný dobytek se nepohne v teplé stáji. Nic, nic tu není. A přece je to zde

náš cíl, přece jsme se vypravili právě sem, právě zde hledáme odpověď, sem jsme se vydali, abychom našli odpověď. Hledáme odpověď a nikdo nevyslovil otázku. Naše cesta je bez počátku, ale její cíl je pevný, nehybný. Je před námi, čekáme na jeho poselství.

Mezi domy je větrný vír, ruší obraz ticha. Ticho se roztančilo, rozprostřelo v pohybu, je mohutné a sílící, je tíživé – vířivé mohutné ticho. Zmocňuje se nás pocit, jaký snad mívá poutník před branou posvátného místa. Jsme tam, kde toužíme být, jsme na konci cesty. Toto místo je ukončení, skutečnost. Jsme v pocitu odpovědi, v pocitu pevném a konečném. Známe odpověď, víme, že byla vyslovena. Konkrétní znění je nepodstatné. Jsme uprostřed černé vsi a hovoříme šeptem, neboť přichází událost, rozuzlení. Přistupujeme ke dveřím, k jediným dveřím, které jsou zde otevřeny, vzývají nás. Vstupujeme, vcházíme, přicházíme na návštěvu do toho domu. Dlouho jsme putovali. Toužíme po přátelském stisku ruky, toužíme po důvěrné měkkosti křesla, toužíme po šálku kávy, který ohřeje naše dlaně ve chvílce bezstarostného poshovění.

Uprostřed domu je pohodlné křeslo, křeslo ze snů unavených poutníků, není však prázdné, je plné, nezve, je sesuto ve tvar bolesti pod těžkým tělem muže, který je obsadil, pána toho domu. V křesle sedí muž ve vojenském stejnokroji. Adonis s tváří již starou, tělnatý bůh opásaný koženým řemením. Je hrozivý ve své tichosti, oči má otevřeny, ale pohled nepřítomný, upřený někam daleko za nás. Nehovoří, nezve nás, houpe se mechanicky ve svém křesle. Je on cílem? Je prorokem či knězem? Přistupujeme k té postavě klidného muže božské podstaty. Třeseme jeho rameny zdobenými nárameníky. Dlaní mu kreslíme obrazce před očima. Upozorňujeme na svoji přítomnost. Je to zbytečné, tušíme, že je to zbytečné. Jeho tvář dává tušit, že o nás ví všechno, nejen fakt tak nepodstatný jako to, že stojíme v jeho blízkosti, u křesla v jeho domě. Je veliký a zastiňuje nás v naší malosti. S výrazem blahosklonnosti se náhle přizpůsobuje naší nezasvěcenosti, slétá do naší nízkosti, začíná hovořit naším jazykem:

„Přišli jste za mnou, abyste přisedli k mému stolu,“ a není to otázka, je to konstatování, neboť všichni víme, že netoužíme po ničem jiném.

„Přišli jste plni nejasných otázek na místo, které je odpovědí, jsem zde jako odpověď a odpovídám. Na co se toužíte ptát, na co se ptávají lidé, když pro odpověď váží lopotnou cestu? Ptáte se, kde je hybatel existence, kde sídlí Bůh, kde je jeho zlatý trůn a zda je vůbec, co vám dává existenci a sílu k ní, pro co překonáváte překážky a povstáváte po pádu, za čím jdete a co vás učí krokům. Já jsem odpovědí, neboť se také ptám, vaše cesta zavedla vás sem do tohoto místa, ve vsi, která je tichá a opuštěná, nehybná jako otázka, do domu, ve kterém je mé křeslo a má nehybnost. Odpovídám, protože sám se ptám, vyslovuji to, co jste nechtěli formulovat. Sedím zde a přemýšlím, ptám se – Kde je Bůh, kam odešel, proč je křeslo, které jsem mu připravil ve svém pokoji, prázdné, proč neokusil z jídla, které jsem podal na jeho místo u svého stolu, proč se voda ve sklence pro něj kazí, proč nečte v mých knihách, proč nepřijde, když tahám za lano zvonu, aby mne slyšel!?“ Tak hovoří a my mu rozumíme, voláme:

„Kde je, proč jsme sem přišli, není-li tu? Proč jsme na tomto místě, není-li tu Bůh, proč jsme v domě, kde starý muž ve vojenské uniformě sedí v křesle a čeká, přijde-li? Proč nesedíme též ve svých křeslech a nečekáme na něj tam? Vždyť jsme přistavili křesla, nachystali jídla a vodu, vždyť jsme tam též rozeznávali hlasy zvonů, aby nás slyšel. Přijde snad spíš na toto místo než k nám? Hledali jsme v chrámech, kaplích i katedrálách, a nebyl tam, pátrali jsme v kláštorech a poustevnách, a nepřišel. Čekali jsme u křížů na rozcestích, a nešel tam. Proč jsme přišli sem?“

Voják se usmál:

„Byl jsem na bojištích, prošel jsem věznicemi, tábory, hladomorem a cítil jsem ho, byl poblíž, šel tamtudy také. Věděl jsem o něm u loží umírajících, v nemocnicích i na hřbitovech. Šel přede mnou,

viděl jsem jeho stopy, jeho jsem však nespatriil, sedím zde a čekám na něj. Zním jeho stopy a poznám tedy tělo.“

„Zníte stopy a poznáte tělo?“ volali jsme jeden přes druhého.

„Podle čeho jej poznáte, jak se dá poznat? Jak vypadaly jeho stopy, že z nich domýšlíte již tělo?!“

Host

*Hvězdy stoupají vzhůru,
bojí se pádu.*

— PAUL LINDE: Kostitřas v Cáchách

Přilétl uprostřed teplé letní noci, kdy byly jasně vidět hvězdy, planety i nízkoletící družice, kdy Mléčná dráha byla bílá jasně a zdála se být cestou, kterou přicházejí vesmírní poutníci k Zemi. Přilétl v hvězdoletu nevidaného tvaru, doprovázen světelným chvostem, kaleidoskopem sršících barev, nepoznaných odstínů. Přistál uprostřed zlatých polí, vystoupil do vůně obilí, elegantní mladík v pečlivě voleném, černém obleku, bledý Selen, melancholický návštěvník toho místa. Opustil svůj koráb a s úsměvem a křepkou chůzí vyšel na cestu ke vsi, procházel se dojat krásou krajiny, blížil se domům, lidským příbytkům, místnostem, v nichž spali lidé, oddychující těla, odpočívající postavy, bytosti zmožené prací a denním shonem. Přicházel k vesnici, již se blížil ten záhadný cizinec, neočekávaný, natož pak čekáný. Noc byla černá a teplá, vedro dne zanechalo na noci své stopy. Pole byla klidná, šuměla jako jezerní hladina, jejich zlato svítilo do tmy podobno lesku hvězd vysoko nad nimi. Mezi prvními domy se vzbudil pes, napůl spící, a v úkolu strážce se rozštěkal. Selen jej pohladil pohledem a snažil se zaštěkat též. Tato první bytost, kterou zde potkal, byla Selenovi milá. Stál za plotem a vrčel na pejska, na voříška z tiché vsi. Pes znejistěl a odběhl za dům poplašen nezvyklým chováním kolemjdoucího. Ten šel dál vsí, která již celá ožila psími hlasy. Tu a tam zablikalo světlo v okně a pátravě vyhlédla lidská kontura. Slídivé tváře se ukázaly za okny. Nedůvěřivé tváře hleděly do noci. Selen se usmíval na ta okna přátelsky, někdy i zamával ušlechtilými prsty. A psi se tišili, neboť nikoho neohrožoval.

Seděl na návsi a čekal, až svítalo. Tehdy vstal ze svého místa v očekávání, až ze svých domů vyjdou lidé, které spatřil v oknech, čekal na ně, neboť viděl, že jsou mu podobní. S radostí se díval, jak první vycházejí a přecházejí náves. Díval se na muže, jak jdou za svou prací, a srovnával jejich anatomii s anatomii vlastní. Byli mu velmi podobní, rozdílná byla jen jejich jistá neforemnost, byli bachratější, měkčí, žlutí a červenaví, též jejich tváře byly jaksi nesouměrné a jejich výrazy též. Když kolem něj procházeli, podívali se na něj zvědavě, avšak vyhýbavě, jako by ani pohled nedokázali udržet a nesnesli jeho pohled. Pozdravil je a chtěl s nimi mluvit. Jeho pozdrav ale nebyl opětován a z rozhovoru sešlo. Selen čekal na další postavy, za čas již ves ožila, avšak líně a chabě, ne tak, jak si představoval, že bude žít ves tak krásná. A navíc světlo dne odhalilo mnohé detaily, které tma předtím ve své milosrdnosti zakryla. Ves tedy ztrácela na půvabu, neboť to, co v noci tvořilo soulad, ukazovalo nyní tvář otlučenou, duchovní bídu. Jako by celé to místo neslo něco z nesouměrnosti svých obyvatel. Připadal si zde cizí. Byl zde cizí, nečekal však, že vědomí cizoty bude tak silné. Viděl, že lidé jsou mu podobní, avšak podobnost jejich niters s nitrem Selenovým nese snad ještě větší rozdíl než anatomie, nerozuměl zarputilému mlčení, nedůvěřivosti zračící se v pohledech, nedůvěřivosti blížící se bezdůvodné nenávisti. Zdravil všechny procházející a snažil se s nimi hovořit, někteří sice též pozdravili, ale chladně, zaraženě až s úlekem, nejistě, jako by dělali něco nedovoleného, nezvyklého, snad zakázaného.

Nějaký čas tedy Selen chodil po návsi a snažil se s lidmi vstoupit v hovor. Jeho snaha byla marná. Zachytil sice několik skrytých úsměvů, ale ti, kdo je vyslali, nakonec stejně uhnuli očima.

Tak to trvalo celý den, až se opět přiblížil večer. Tehdy z domů vyšly ženy, bytosti krásnější a pro Selena přijatelnější než muži, které přes den viděl. Oslovil je a ony se zastavily, odpovídaly mu a smály se. Selen byl udiven, konečně s ním nějaké bytosti hovořily,

konečně zjistil, že mu někdo rozumí, že někdo chápe, co vlastně říká. Ženy se smály, chytaly se jeho těla, hladily ho po tvářích.

Držely jej za ruce a vedly k jednomu z domů, k hostinci, což Selen netušil. Tam jej usadily ke stolu, poroučely pro něj nápoje – lihoviny, vína a barevné limonády, ťukaly si s ním a stále se smály.

A tehdy do místnosti vstoupili muži, konečně i oni přistoupili blíž a i oni se ho dotýkali, zvedli ho ze židle a vlekli do chodby k záchodu, bili jej pěstmi, když spadl na zem, kopali do něho.

„Přijde a naše ženy s ním koketují, přijde jako svůdce, chce být krásnějším než muži z tohoto místa, musíme jej bít, zraňovat, ničit!“ byla první věta, kterou od nich slyšel. A poslední, protože umíral.

Byla noc, hvězdy se usmívaly nad zlatými lány. Mrtvý Selen ležel v chodbě u záchodu venkovského hostince. Všechna slunce vesmíru v jedné chvílce vycházela i zapadala.

Společenská sezóna ve městě M.

*Ruka sevřela amulet,
ústa se dotkla poháru.
Ticho se chvělo.*

— PAUL LINDE: Kostitřas v Cáchách

Když se slunce přiblížilo k zemi a vyvstalo nebezpečí, že dojde ke konci světa, stál Lusperto de Pedurac ve městě M. a držel za ruku Annu Sachsovou. Ve městě M. byl večer a oni stáli ve stínu chrámu, jehož schody byly tekuté – tedy: zdály se být tekuté, jako by vytékaly z fortny, sešlé věkem, zhroucené, pošlapané a oblé. Lusperto byl zasněný a potila se mu dlaň, bál se té dívky, jejíž ruku svíral.

„Je večer a naší přirozeností je veselit se ve společnosti,“ zaprosil a přiměl Annu vykročit od chrámu pryč. Na vratech té stavby se leskla cedulka s nápisem vyvedeným neumělou rukou:

PRO NEMOC KOSTÍ V KOSTNICI JE SVATOSTÁNEK UZAVŘEN

„Pojďte se radovat se živými, mrtví nám nedají než svůj mor,“ pravil ještě a šli městem stavěným z nízkých domů. Jejich další cesta byla rychlá a beze slov. Skončila v zámecké zahradě již temné nocí.

„Naše láska je zapovězena ve své posvátnosti,“ pravil Lusperto a objal Annu Sachsovou, přimknul se k ní a líbal ji, hladil ji po těle, jeho ruka našla její ňadra, bradavky zhroucené očekáváním, jeho ruka našla jemné chloupky pohlaví. Líbal ji na ústech, ňadrech, na břiše a smutněl. Město M. bylo již temné a horečka se vkrádala do těl těch milenců.

„Panno, jste bolestná a vaše oči se zavírají,“ pravil pak ještě Lusperto a dovedl Annu Sachsovou k lavičce v koutě parku.

„Hvězdy se na nás dívají, mají přivřené oči a čekají.“

Usadil Annu a rozepjal její blůzu, hladil její ňadra a voněl k nim.

„Společnost čeká na náš příchod, spěchejme.“ Rozepjal její sukni, svlékl ji. Anna Sachsová byla nahá, nahá a krásná. Milovali se ve tmě parku, Lusperto byl ve tmě a šeptal:

„Jsem ve vašem nitru, cítím vaši duši, jsem ve vašem nitru a cítím chvění vašich útrobní.“

Horečka vstoupila do těl milenců, jejich údy byly semknuté a žhavé.

„Bolíte, strašně bolíte a je to krásné,“ pravila Anna Sachsová a její ústa hledala na Luspertově hrudi znamení.

V pozdní noci pak otevřeli dveře a vstoupili do rozlehlé místnosti. Sál byl hlučný a světlý, hrála tam divoká, tíživá hudba. Tančící páry vnímaly jen sebe, nebylo dalekých pohledů v těch místech. Tedy překročili milenci práh a vstoupili tam – oficiální událost. Přítomní viděli, že vstoupil očekávaný pár, aniž by se jej dotkli jediným pohledem. Slavnostní přivítání. Lusperto s Annou Sachsovou se vmísili mezi tanečníky. Jejich těla tvořila celek, rytmus tance byl rytmem milování.

„Dívám-li se na vaše ruce,“ pravila Anna, „pálí mne uvnitř těla, neboť jste se jimi dotýkal mých vnitřností, dívám-li se na vaše oči, pálí mne uvnitř mozku, neboť jste se jimi dotýkal mých myšlenek, dívám-li se na vaše ústa, pálí mne v krku, neboť jste se jimi dotýkal mého jazyka, dívám-li se na váš pyj, pálí mne všechno, neboť jste se jím dotýkal všeho,“ Lusperto vykřiknul a díval se k zemi, rytmus tance se zrychlil a nohy obou jen stěží stačily novému řádu.

„Lože, ze kterého jsme vstali, se již obrátilo v prach,“ řekl pak ztěžklým jazykem.

Hudba ustala a ticho objalo páry, světla zablikala a dala znamení. Lidé usedali ke stolům a objednávali u číšníků nápoje. Lusperto s Annou přešli sál, zastavili se u nálevního pultu. Město M. mlčelo, tázalo se. Objednali nápoj a město M. se usmálo.

„Jak odejít z tohoto místa, je-li nutné zde setrvávat?“ zeptala se Anna s útrpným úsměvem. „Jak dočkat příchodu čaroděje, nechce-li se nám čekat a víme-li, že čekat musíme?“

„Není nutno čekat, čaroděj je přítomen,“ odpověděl Lusperto a uchopil Annu Sachsovou za ruku, „čaroděj je přítomen a držím jej za ruku.“ A držel čaroděje za ruku, díval se do jeho tváře dítěte-starce, do tváře ženy-zvířete.

Rána byla provázena bílým světlem. Rána je odnesla pryč a bylo poledne a seděli na nádvoří zámku a jejich oči svítily. Hostitelka se otázala:

„Přicházíte v dobrém, či zlém?“ A dodala: „Berte mou otázku jako zdvořilou, je nutná pro výběr nápoje, který vám přichystám.“

„V dobrém,“ odpověděl Lusperto, „v dobrém, čistém úmyslu, vystoupili jsme z vašeho sklepení a chceme slyšet řeč prostoru.“

„Řeč prostoru je oslavná fanfára určená vašemu stínu,“ pravila hostitelka, „žijte chvíli v mém jasu.“

Žili v jejím jasu a naslouchali řeči světla. Byl čas zpráv hlásaných do daleka, byla doba vytáčení telefonních čísel, byl čas rádiových přenosů a zprostředkovaných hlasů.

„Moji sloužící mne podvádějí,“ pravila hostitelka, pravila zámecská paní a zasmušila se.

„Moji sloužící kradou a vraždí.“ Jeden z vrahů se v té chvíli naklonil nad Lusperta a nalil mu temné víno.

„Moji sloužící vraždí a píší o svých činech do časopisů!“ vykřikla hostitelka a odplivla si. Odplivla si a její pohyb přivolal pět malých jezevčíků. Hladila je a laskala.

„Město M. je v proudu společenské sezóny, město M. čeká na událost, město M. klade květy k nohám Herberta Lusperta de Pedurac a Anny Sachsové.“

Pozdě k ránu s vínem v hlavách odešli Lusperto s Annou do domu, který je čekal k spánku, do muzea předivných stínů, na jehož půdě bylo odestlané lože. Ulehli a stíny půdy se zmotnily v kočky.

Měkké pobíhání se odráželo v trámoví. Milenci leželi vedle sebe a dívali se vzhůru, kolem jejich lože stály stíny koček.

„Bojím se vašeho doteku,“ pravila Anna, „jsem těhotná, jsem vdaná, nejsem vaše.“

„Bojím se dotknout vašeho těla,“ pravil Lusperto, „jste těhotná, jste vdaná, nejste moje.“ S bázni odkryl přikrývku, která kryla Annino tělo, bílé tělo, vůni těhotného břicha. Objal to tělo, přimknul se k němu a vniknul do něj. Ústa Annina pohlaví jej přivítala. Milovali se jemně a tiše. Ráno Anna pravila:

„Nic mne nebolelo, naše těla si patřila...!“

A vyšli na ulici a světlo již bylo veliké, neúprosné a odhalující. Anna stoupala vzhůru ulicí a Lusperto se za ní díval, čekal, zda se otočí, čekal na nějaké gesto. Neotočila se a Lusperto šel ulicí dolů, také se již neohlédl. Muselo to tak být, jejich láska byla opravdová. Patřili si tak, jako si patří opačné konce cesty. Patřili si absolutně – nezvratně.

Ewald Murrer
Sny na konci noci

Fotografie na obálce Andrey Bogatyr/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 ze 4. 11. 2022

ISBN 978-80-274-2756-7 (epub)
ISBN 978-80-274-2757-4 (pdf)
ISBN 978-80-274-2758-1 (prc)